Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT | פרייז 15 גראשען | היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 140 | Łódź, Czwartek, 18 czerwca 1931 r. | נייניטער יאהרגאנג | לאדז, דאנערשטאג ג׳ תמוז תרצ״א | № 140

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

אלע לאקאטארען זאלען פערשטרייקען

אויב דאס דירה=געלד וועט געהעכערט ווערען

וו א ר ש א, 17. (טעלעפאניש פון אונזער קא־רעספאנדענט) שבת און זונטאג וועט דא פארקומען א צוזאמענפאהר פון לאקאטארען־פעראיינען אין פוילען. עס וועלען געהאלטען ווערען פערשידענע רעפעראטען.

ס׳זענען פארהאן פערשידענע פראיעקטען.

אויך איז דא איין פראיעקט, אז אין פאל, ווען מ׳וועט העכערען דאס דירה־געלד זאלען אלע לאקאטארען אין פוילען דערקלערען א שטרייק.

דער דאזיגער שטרייק זאל בעשטעהן אין נישט צאהלען קיין דירה־געלד, און אין דעם, אז די קא־מארניקעס זאלען אלע לאקאטארען ארויסווארפען פון די דירות...

די דעלעגאטען צום לאקאטארען־צוזאמענפאהר בעקומען א הנחה אויף דער באהן—50 פראצענט.

פוילען האט בעקומען

דעם ערשטען חלק פון דער פראנ־צויזישער באהן=הלואה

וו א ר ש א, 17 (טעלעפאניש) די רעגירונג האט שוין בעקומען 165 מיליאן פון דער פראנ־צויזישער באהן־הלואה.

דאס איז דער ערשטער טייל פון דער דא־זיגער הלואה.

דעם צווייטען טייל וועט בעקומען די רע־גירונג דעם 12 יולי.

דאס „נאוטילוס"־שיפעל

וועט נאך שווימען צום בעשטימטען ציל

ל א נ ד א ן, 17. (אטע) דאס אונטערוואסער־שיפעל „נאוטילוס" ווערט געפיהרט פון דער אמע־ריקאנישער קרייצער־שיף „וויאמינג צו איינעם פון די אירלענדישע פארטען.

בעת דער דאזיגער רייזע ארבייטען אינזשי־ניערען ביים פערריכטען די צושעדיגטע מאשינען.

דער קאמענדאנט פון דעם שיפעל, קאפיטאן ווילקינס, האט אויסגעדריקט די האפנונג, אז נאכ׳ן פעררריכטען וועט ער קאנען דורכמאכען די געפלאנטע נסיעה צום צפון־פאל.

דייטשלאנד זאל ערקלערען א מאראטאריום

פאר איהרע מלחמה=חובות

ב ע ר ל י ן, 17. (סט. טעל.) דער „לאקאל־אנצייגער" איז מודיע, אז, אויב עס וועט זיך נישט שאפען אנ׳אויסערגעוועהנליכע סיטואציע אויפ׳ן דעוויזען־מארק, וועט די דייטשע רעגירונג אפלייגען דאס אויסצאהלען פון א טייל רעפעראציע־סומען דעם 15. אויגוסט.

דאס מאראטאריום, וואס וועט אין דעם טערמין דערקלערט ווערען, וועט אריין אין קראפט נאך 3 חדשים, ד. ה. דעם 15 נאוועמבער.

מיספערשטענדנישען אין אמעריקא

צוליב די מלחמה=חובות

ל א נ ד א ן, 17 (אטע). „צענטראל ניוס" איז מודיע פון וואשינגטאן, אז צווישען דעם פי־נאנץ־מיניסטער מעלאן און אויסערן־מיניסטער סטימסאן זענען ענטשטאנען גרויסע חלוקי־דעות אויפ׳ן געביט פון די מלחמה־חובות.

סטימסאן איז נוטה אונטער געוויסע תנאים מסכים צו זיין אויף א רעוויזיע פון מלחמה־חובות; מעלאן אבער ווארפט קאטעגאריש אפ יעדען פרוב פון קאמפראמיס, בכדי נישט צו פערגרעסערען דעם דעפיציט אינ׳ם בודזשעט פון די פעראייניגטע שטאטען.

פאר זיין רייזע קיין אייראפא האבען די מיינונגס־פערשידענהייטען געזאלט אויסגעגליכען ווערען, כדי ביידע פאליטיקער זאלען לגבי די אייראפעאישע רעגירונגען ארויסטרעטען מיט אנ׳ איינהייטליכען פראגראם.

ארץ=ישראל=ענינים

אויף דער זיצונג פון דער מאנדאט=קאמיסיע

ג ע נ ף, 17 (יט״א (טעלעגראפיש) ד״ר שילס האט נעכטען געזאלט פערלאזען גענף. אין דער לעצטער מינוט האט ער בעשלאסען צו בלייבען ביז היינט, אויף דער זיצונג פון דער מאנדאט־קאמיסיע.

דער פערלויף פון דער זיצונג פון דער מאנ־דאט־קאמיסיע ביים בעטראכטען די ארץ־ישראל־ענינים, איז אדורך רוהיג.

די פראגע וועגען דער פארלאמענטארישער קערפערשאפט איז נישט אויספיהרליך דיסקוטירט געווארען.

אייניגע מיטגלידער האבען אנגעפרעגט דעם ד״ר שילס וועגען די פערספעקטיוען פון א יודיש־אראבישער פערשטענדיגונג.

אנדערע מיטגלידער האבען זיך פעראינטע־רעסירט צו וויסען וועגען קאמוניסטישען קאנגרעס, וואס האט געזאלט פארקומען אין א״י, לויט א מעלדונג פון דער פראנצויזישער פרעסע.

ד״ר שילס האט אויף דער זיצונג איבערגע־געבען זיינע רייזע־איינדרוקען איבער ארץ־ישראל.

ארייגעשאסען א ביקסען=קויל אין דעם לאקאל פון „אטע"

וו א ר ש א, 17 (טעלעפאניש) אויף מארשאל־קאווסקא נאס געפינט זיך די טעלעגראפען־אגענטור „אטע".

די דאזיגע אגענטור ליפערט צום מעהרסטען אנטיסאוויעטישע ידיעות.

נעכטען האט מען ארייגעשאסען אין דער אגענטור פון א ביקס. צופעליג האט דער שאס קיינעם נישט געטראפען, ווייל ביים ראדיא־אפא־ראט, וואו די קויל איז געווען געריכטעט, איז גראד קיינער נישט געווען.

בלוטיגע ארבייטער-אונרוהען

ב ע ר ל י ן, 17 (אטע) אין מאינץ איז נעכ־טען פארגעקומען א געוואלדיגע דעמאנסטראציע פון ארבייטסלאזע.

אויס מורא פאר עקסצעסען מצד דעם המון, האבען די סוחרים פערהאקט די געוועלבער.

א המון דעמאנסטראנטען האט זיך בעמיהט צו שטורעמען איינע פון די פאבריקען, וואו עס איז אויסגעבראכען א שטרייק, אבער א טייל ארביי־טער זענען, געגען דעם בעשלוס פון שטרייק־קאמי־טעט צוגעטראטען צו דער ארבייט.

פאליציי האט צוטריבען די דעמאנסטראנטען מיט גומענע שטעקענס.

עס זענען דא א סך פערוואונדעטע.

דעם 1 יולי זאל אויסברעכען א שטרייק

פון אלע אויטאמאבילען און אויטאבוסען אין פוילען

וו א ר ש א, 17 (טעלעפאניש פון אונזער קא־רעספאנדענט) מחמת צווישען דעם מיניסטעריום פאר עפענטליכע ארבייטען און דעם פערבאנד פון די אויטאבוסען־אינהאבער איז נישט געקומען צו קיין אויסגלייך, און דער גאנצער ענין איז מחמת דעם געבליבען שטיין אויף א טויטען־פונקט — קאן מען זיך ריכטען, אז דעם 1. יולי וועט אויס־ברעכען א שטרייק פון אלע אויטאבוסען אין גאנץ פוילען.

ארעסטירט 30 אוקראינישע סטודענטען אין לעמבערג

ל ע מ ב ע ר ג, 17 (טעלעפאניש) אין צוזאמענ־האנג מיט דער ערמארדונג פון דעם אוקראינישען סטודענט יעווגעני בערעזניצקי, זענען דא היינט ארעסטירט געווארען 30 סטודענטען.

דער געכאפטער מערדער איז א מיטגליד פון דער אוקראינישער מיליטערישער ארגאניזאציע. זיין בער א ברודער איז שוין בשעתו געווען פער׳משפט אויף 7 יאהר טורמע.

מין. סקלאדקאווסקי וועט אמ=טירען אין אינערן-מיניסטעריום

ביז סוף יוני

וו א ר ש א, 17 (טעלעפאניש פון אונזער קא־רעספאנדענט). ווי מען דערוויסט זיך, וועט דער אינערן־מיניסטער סלאווויי סקלאדקאווסקי אמטירען אין אינערן־מיניסטעריום ביז׳ן סוף יוני, מחמת דער וויצע־פרעמיער פיעראצקי, וועלכער דארף בא־מיבירט ווערען אויף זיין ארט, וועט ביז יענער צייט נאך זיין אויף אורלויב.

סענסאציאנעלע קלאנגען אין ווארשא

אין צוזאמענהאנג מיט פאדערעווסקים קומען

וו א ר ש א, 17 (טעלעפאניש פון אונזער קא־רעספאנדענט). אזוי ווי פאדערעווסקי קומט די טעג קיין ווארשא, גייען ארום סענסאציאנעלע קלאנגען, און, צוו. אנד., אז ער, פאדערעווסקי זאל ווערען בעשטימט אלס אויסערן־מיניסטער.

איין זאך דערווייל איז קלאר בעוואוסט, אז ער וועט וואוינען ביים מלוכה־פרעזידענט אין שלאס.

דעמאנסטראציעס פון ארבייטס-לאזע אין לעמבערג און בארסלאוו

ל ע מ ב ע ר ג, 17 (טעלעפאניש) דא איז נעכטען פארגעקומען א דעמאנסטראציע פון עטליכע הונדערט ארבייטסלאזע.

פאליציי האט ד׳ דעמאנסטראנטען פונאנ־דערגעטריבען.

אויך אין באריסלאוו זענען פארגעקומען דעמאנסטראציעס פון ארבייטסלאזע.

זיי זענען בעפאלען די פויערים, וועלכע האבען געפיהרט שפייז־פראדוקטען אין שטאט אריין.

דעם 16=טען יוני איז געשטארבען אין עלטער פון 78 יאהר

נ. ע. ליבא מאנאסאווסקא

(געבוירענע קויפמאן)

די לויה קומט פאר היינט, דאנערשטאג, דעם 18. יוני ד. י., 1 א זייגער בייטאג פון טהרה־הויז, וועגען וואס עס טיילט מיט

די אין טיפען טרויער פערבליבענע פאמיליע.

בלוטיגע געשעהענישען אין קאטאוויץ

קאַטאָוויץ, 17 (ט.) אין קאַטאָוויצער פאָרשטאָט זאַוואָדזשיע איז מיטוואָך פאָרגעקומען אַ שווערער צוזאַמענשטויס צווישען אַרבייטסלאָזע און פאָליציי.

דערביי האָט זיך די פאָליציי בענוצט מיט געוועהר.

ווי מען מעלדעט, זאָלען זיין 3 אַרבייטער דער׳הרג׳עט און 8 — שווער־פערוואונדעט.

פרטים פעהלען.

געשלאָסען די סעסיע וועגען קאלענדאַר־רעפאָרם

גענף, 17 (יט״אַ טעלעגראַפיש) נעכטען האָט זיך געשלאָסען די סעסיע פון דער צוגרייטונגס־קאָמיסיע פאַר דער קאַלענדאַר־רעפאָרם.

פון די בעריכטען פון די בעזונדערע לאַנדעס קאָמיטעטען שטעלט זיך אַרויס, אַז אַ חוץ די פראַגען פון עקאָנאָמיש־סאָציאַלען כאַראַקטער, רוקען זיך דאָ נאָך אַרויס די פּראָבלעמען פון רעליגיעזע נאַטור.

ערדציטערניש אין אַפגאַניסטאַן

לאָנדאָן, 17 (אַטע). „טיימס" מעלדעט, אַז אויף צפון פון קאַבול איז פאָרגעקומען אַן ערדציטערניש.

15 מענשען זענען דער׳הרג׳עט געוואָרען.

50 הייזער זענען איינגעפאַלען.

קלאַנגען וועגען רעדוקציע פון 30 פּראָצענט מלוכה — בעאַמטע

וואַרשאַ, 17 (טעלעפאָניש) אין צוזאַמענהאַנג מיט׳ן לעצטען בעשלוס פון מיניסטאָרען־ראַט, וואָס אי׳ז מקצר דעם בידזשעט אויף 2 מיליאַרד 450 מיליאָן זלאָטעס, האָבען זיך פערשפּרייט קלאַנגען, אַז אין די נאָהענטסטע וואָכען וועלען דורכגעפיהרט ווערען ווייט־געהענדע רעדוקציעס אין דעם גאַנצען מלוכה־וועזען.

מחמת דאָס פערקלענערען פונ׳ם שכירות און די נייע הכנסה־קוואלען סטייען נישט אויפ׳ן דעקען דעם עווענטועלען דעפיציט, דאַרפען געפונען ווערען נייע 200 מיליאָן אָפּגעשפּאָרטע געלדער, און די רעגירונג זאָל האָבען בדעה אויסצונוצען אין דעם פאַל די מעטאָדע פון ראַדיקאַלען פערקלענערן די צאָהל בעאַמטען־עטאַטען אַדורכפיהרענדיג גלייכצייטיג אַ רעפאָרם פון דער אַדמיניסטראַציע.

עס ווערט, אַלזאָ, גערעדט וועגען דעם, אַז דעם 30 יוני וועלען 30 פּראָצענט מאָנאָפּאָל־בעאַמטע בעקומען קינדיגונגען.

עס זאָלען אויך רעדוצירט ווערען אַ סך קאָנטראַקט־בעאַמטע און אַנדערע אַמטען. קודם זאָלען רעדוצירט ווערען פרויען־בעאַמטע, וועלכע האָבען מענער בעלי־פּרנסה.

חוץ מזה ווערען צוגעגרייט פּלענער פון פערקלענערען די צאָהל פּאָוויאַטען, געריכטען, און בעגרעניצען די צאָהל 7־קלאַסיגע שולען ביז 4־קלאַסיגע, וואָס עס וואָלט ממילא אויך פערקלענערט די צאָהל לעהרער.

פערברענט די גרעסטע מאָטאָר־שיף

קיין מענשען־קרבנות איז נישט פעראַן

לאָנדאָן, 17 (ט.) אין האַפען פון האַמילטאָן איז אויסגעבראָכען אַ ריזען־שרפה אין דעם 19000 - טאָניגען גרויסען פּאַסאַזשיר - דאַמפער „בערמודא", וועלכער איז די גרעסטע מאָטאָר־שיף אין דער וועלט.

די שרפה איז אויסגעבראָכען היינט אין דער פריה.

די מאַנשאַפט האָט זיך געראַטעוועט.

נאָכ׳ן אויסברענען איז די שיף געזונקען.

קיין פערלוסטען אין מענשען זענען נישט געמעלדעט געוואָרען.

געריכט בעפרייט דעם ד״ר פינקעלשטיין

וועלכער איז בעשולדיגט געוואָרען אין בעגיין מיסברויכען

וואַרשאַ, 17 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) עהרענעכטען איז פאָרגעקומען דער פּראָצעס פון ד״ר ס. פינקעלשטיין דעם בעריהמטען רעכען־מייסטער פון לאָדז, וועלכער איז בעשולדיגט געוואָרען אין בעגיין אַ רייהע שווינדלערייען בנוגע אַ סך פּערזאָנען.

דאָס קרייז־געריכט האָט פינקעלשטיינען אַרויסגעטראָגען אַ בעפרייאונגס־אורטייל, נישט איינזעהענדיג אין זיין האַנדלען קיין כוונות צו וועלען זיך צואייגענען פרעמד געלד.

הייזשעריק־מגפה אין אַפריקאַ

לאָנדאָן, 17 (אַטע). אויף דער ענגלישער קאָלאָניע אין אַפריקא, בענין האָט זיך אַראָפּגעלאָזט אַ מחנה הייזשעריקען, וועלכע האָט חרוב געמאַכט 20 מיליאָן העקטאַר ערד.

אין דער געגענד פון קיסומו, וואו עס געפינען זיך קאָלאָניסטען פון אייראָפּאַ האָבען די הייזשעריקען פערניכטעט פיצר־פינפטעל פון גערטענעס.

אַ סך פּראָווינצען דראָהט הונגער.

ערב אַ סטרוזשעס־שטרייק אין וואַרשאַ

וואַרשאַ, 17 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אין וואַרשא האַלט עס ביי אַ שטרייק פון די סטרוזשעס, ציליב דעם, וואָס די הויזוויירטען ווילען רעדוצירען זייערע שכירות.

אַ מעדאַל פון דער איטאַליענישער רעגירונג

פאַר׳ן מאַרשאַל פילסודסקי

וואַרשאַ, 17 (טעלעפאָניש). דער מאַרשאַל פילסודסקי האָט בעקומען אַ מעדאַל פון דער איטאַליענישער רעגירונג.

ס׳איז ספּעציעל געקומען אַ דעפּוטאַט פון איטאַליענישען פאַרלאַמענט, וועלכער האָט דעם מעדאַל איבערגעגעבען.

גרויסע פערביטערונג אין לובלין

צוליב דער מיסיאָנערישער פּלאַג, וואָס האָט זיך אַריינגעכאַפּט אין דער „ישיבת חכמי לובלין"

קיין לאָדז איז נעכטען אָנגעקומען אַ ידיעה פון לובלין, אַז אין צוזאַמענהאַנג מיט דער ענטדעקטער מיסיאָנערישער קאַמפּאַניע, וואָס איז געפיהרט געוואָרען אין דער דאָרטיגער ישיבה, „ישיבת חכמי לובלין", זענען פון דער ישיבה בעזייטיגט געוואָרען 8 ישיבה־בחורים.

אַ חוץ דעם האַלט עס אויך דערביי, אַז מ׳זאָל אַ העלפט, פון דער אַלגעמיינער צאָהל 80 ישיבה־בחורים, אַרויסשיקען פון דער ישיבה, מחמת ס׳איז דאַ אויף זיי אַ חשד, אַז זיי זענען אונטערן איינפלוס פון דער מיסיאָנערישער אַגיטאַציע.

גלייכצייטיג איז מען אויך מודיע פון לובלין, אַז הרב שאַפּירא האָט בדעה זיך אָפּצוזאָגען פון דעם דאָרטיגען רבנות, און אויך פון אַמט, אַלס ראש ישיבה.

אין לובלין האָט די ידיעה וועגען דער מיסיאָנערישער השפּעה, וואָס האָט זיך אויסגעבריייט אויף דער ישיבה אַרויסגערופען גרויס פערביטערונג.

די לייטונג פון דער ישיבה האָט אונטערגענומען זעהר ענערגישע שריט אויסצוואָרצלען פון דער ישיבה די מיסיאָנערישע אַקציע.

Prywatne POGOTOWIE LEKARSKIE
ZIELONA 6,
Telefon 12-333
tel. 12-333
tel. 12-333
ערטיילט דרינגענדע ערצטליכע הילף אין אַלע פלוצימדיגע פאַרפאַלען צו יעדער צייט בייטאָג און ביינאַכט ווי אויך אין אַלע אַקושעריע און גינעקאָלאָגישע הילף.
פערהיטונגס־שטעל אונטער דער לייטונג פון אַ ד״ר־ספּעצ. פון 9 איי. ביז 3 ביינאַכט

7-mio klasowa szkoła i freblówka
בית־ספר וגן־ילדים
I. KACENELSONA
Kilińskiego 120 (przy Głównej–ביי גלובנא)
די לייטונג פון דער שולע מאַכט בעקאַנט, דאָס נייע שילער (יונגלעך און מיידלעך) פון 4 ביז 8 יאָהר ווערען אָנגענומען.
די איינשרייבונגען קומען פאָר טעגליך אין דער קאַנצעלאַריע פון דער שולע פון 4 ביז 6 נאָכמיטאָג.

Tow. Akc. Sukc. K. ANSTADTA
w Łodzi, Pomorska 34/36
„Jasne Wyborowe"
Monachijskie
Bawarskie
Ciemne słodkie
טרינקען די אויבאיבער־שטייגבארע ביר מיט זייער גוטקייט
קענער און פיינשמעקער

היינט און פאָלג. טעג!
פערל פון דער פראַנצויזישער קלאַנג־פילם־קונסט!
פילם, וואָס האָט מיט זיין שפּאַנענדען אינהאַלט ענטציקט די גאַנצע וועלט!
אונטער די דעכער פון פאַריז
רעזשי פון RENE CLAIR
אין די הויפּט־ראָלען:
ALBERT PREJEAN
i POLA ILLERY
אָנהויב אין געוועהנליכע טעג: 5 נאָכמיטאָג שבת, זונטאָג און יום־טוב 2,30 בייטאָג
פּאָפּולערע פּרייזען.
דער זאַל איז מעכאַניש ווענטילירט.

בעקאַנטמאַכונג.
דערמיט מאַך איך בעקאַנט דער ג. קונדשאַפט, אַז פון היינטיגען טאָג אָן איז אין מיין רעסטאָראַן דער פּרייז פון
אַנשטאַדט׳ס, פּילזנער ביר
אַ גלאָז 15 0.20 גראָשען
„ 0.25 20 גר.
מיט אכטונג
אלי מרדכי סאָוויצקי
רעסטאָראַן־אינהאַבער
21 בזשעזשינער 21.
3499

אונזער טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס אונזער לאַנגיעהריגען פעראיינס־מיטגליד און חזן פון שוהל ה׳ ישראל שעראַצקי צוליב דעם טויט פון זיין פרוי
ליבע נ״ע
המקום מנחם אותך בתוך שארי אבילי ציון וירושלים.
די פערוואַלטונג און גבאים פון דער שוהל ביים גראַשער־הענדלער־פאַריין אין לאָדז, קאָשטשעלנאַ 6
3512

יודישער קולטור־אַמט פון די פּראָפ. פעראיינען אין לאָדז, אַגראַדאָוואַ 9
זאַל „פילהאַרמאָניע" נאַרוטאָוויטש 20
דינסטאָג, דעם 23־טען ד. ח. 8.30 אין אָוונט ווערט געגעבען פון
דוד הערמאַן־טעאַטער
איינציגע פּאָפּולערע פאָרשטעלונג פאַר דער יודישער אַרבייטערשאַפט.
אויפגעפיהרט וועט ווערען
„מאַן, ווייב און רעוואָלוציע"
קאָמעדיע אין 3 אַקטען פון וו. קאַטאַיעוו.
בילעטען צום פּרייז פון 50 גר. ביז 1.50 זל. צו בעקומען אין „אַרבעטער־ווינקעל" פּעלגריאַוואַ 20 און אין נייע־געפעינעטען לאָקאַל פון די פּראָפּ. פעראַיינען, אַגראַדאָוואַ 9
גאַרדעראָבע פּריי!

טיף גערירט פונם טויט פון דעם באַקאַנטען לאָדזשער געזעלשאַפטלעכן עסקן און פערוואַלטונגס־מיטגליד פון אונדזער געזעלשאַפט
עמנואל האַמבורסקי ע״ה
רעדאַקטאָר—אַרויסגעבער פון „לאָדזשער טאָגעבלאַט"
דריקען מיר אויס דער שווער־געטראָפענער פאַמיליע אונדזער וואַרימסטען מיטגעפיל.
פערוואַלטונג פון דער לאָדזער געזעלשאַפט
„פריינד פון ייווא"

לאדז, 18 יוני 1931

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז, 18 יוני 1931

די אפאזיציע
פון זיין מאיעסטעט...

די פרא-רעגירונגס-פרעסע, אויב נאר זי בעקומט נישט אויסגעצאהלט נארמאל און זיכער איהרע סובווענצען פון דער ברייטער קאסע, לעבט איצט איבער א שווערע צייט. אפילו די א מאל אזוי פאפולערע „רויטע פרעסע", („טשערוואני קוריער". „עקספרעס פאראנני" און אנדערע), וועלכע האט מיט איהר בולוואר-טאן, סענסאציאנעלע מעשיות, זיך ערווארבען ברייטע קרייזען פון צווישען די לעזער-מאסען, וועגעטירט איצט, ווייל עס איז דעם לעזער נמאס געווארען צו לעזען צייטונגען פול מיט שבחים פאר דער רעגירונג און מיט לויב-געזאנגען פאר דער פרייד און וואוילשטאנד, וואס הערשט אין פוילען פון נאך דער מאי-איבערקעהרעניש אן.

די אויפמערקזאמקייט פון לעזער איז היינט צו דער אפאזיציאנעלער פרעסע, און דעריבער האבען א טייל פרא-רעגירונגס צייטונגען אנגעהויבען צו קאקעטירען „אפאזיציאנעל". אבער ווי אזוי מאכט מען דאס? ווי אזוי שחט מען דאס הינדעלע, אז עס זאל קיין בלוט נישט געהן און ווי אזוי מאכט מען „אפאזיציע" און נישט דערצערנען די רעגירונגס-קרייזען, פון וועלכע מען איז נישט ווינציג אפהענגיג.

האט זיך דער הויפט-פובליציסט פון „עקספרעס פאראנני" זשימאווסקי גענומען בעווייזען אזא קונץ און ער איז ארויס מיט אנ'ארטיקעל, אין וועלכען ער רעדט איין די רעגירונג, אז פאר איהר וועט פשוט זיין א ישועה. אויב מען וועט איהר קריטיקירען. אבער דאס דארף נישט געטון ווערען חלילה דורך דער אמת'ער אפאזיציע. זי, די דאזיגע אפאזיציע מיט די פ. פ. ס. בראש, איז דאך אונפעראנטווארטליך, זי מיינט דאך אומצוברענגען די רעגירונג אין דעם גאנצען לאגער פון מארשאל פילסודסקי. דארף מען דעריבער שאפען אנ'אייגענע אפאזיציע פון געטריי'ע, איבערגעגעבענע פילסודשיקעס און סאנאטארען, ווי למשל פון געוועזענע מיניסטארען, געוו. דיפלאמאטען און אנדערע הויכע שררות, וועלכע זענען צייטווייליג אוועק פון זייערע פאסטענס אין אמטען. עט אזעלכע דארף מען הייסען קאנטראלירען, אבסערווירען און.. קריטיקירען. די „רויטע פרעסע" וואלט גערן געוואלט זיין דער ארגאן פון אזא מין „אפאזיציע". דאס וואלט געווען וואויל פאר דער רעגירונג און גוט פאר די פרא-רעגירונגס-צייטונגען. אלס איינעם אזא „אפאזיציאנער" ווייזט זשימאווסקי אן אויף... מאטושעווסקי'ן, ער וואלט געקענט די דאזיגע מלאכה:

וועגען נחום סאקאלאוו דערציילט מען, אז ער איז א מאל געווען א חסידישער בחור, א אפטער איינגעהער צום רבי'ן און פערשטעהט זיך, דער רבי האט פון איהם שטארק געהאלטען. פלוצלינג האבען חסידים גענומען מורמלען, אז נחומל איז געכאפט אין דער מעשה. ער שרייבט רחמנה לצלן אין די בלעטער. האט מען עס דערציילט דעם רבי'ן און ווען די חסידים זענען געזעסען ביים טיש האט דער רבי געפרעגט נחומלען:

— איז דאס טאקע אמת, אז דו אזא טייערער חסידישער בחור, אזא בן-תורה זאלסט שרייבען אין די בלעטער פונקט ווי די אפיקורסים?

דערויף האט סאקאלאוו געזאלט ענטפערען:

— איך שרייב טאקע, אבער נאר כדי צו ווייזען די אפיקורסים, אז מיר חסידים קענען אויך שרייבען...

וואס פון סאקאלאוו'ן איז געווארן ווייסן מיר.

די ווינציג - סובסידירטע פרא-רעגירונגס-צייטונגען ווילען אויך איינרעדען דעם „רבי'ן". אז די וועלען שרייבען „אפאזיציאנעל", כדי צו בעווייזען די „אפיקורסים" די אפאזיציאנערען, אז זיי די פילסודשיקעס קענען אויך די קונץ.

א אפאזיציע פון זיין מאיעסטעט.

אין חדש תחת השמש האט געזאגט דער אלטער ר' עקיבא. די מעשה מיט א אפאזיציע פון זיין מאיעסטעט איז אויך נישט קיין נייער אויפטו. געמאכט האט דאס ערשט נישט לאנג דער טערקישער דיקטאטאר קעמאל פאשא. אויך איהם האט זיך פערגלוסט צו האבען אנ'אייגענע אפאזיציע און ער האט זיינעם א נאהענטען פריינד איבערגעגעבען די מיסיע צו ארגאניזירען א רעגירונגס-טרייע „אפאזיציע", אבער גאנץ שנעל האט דער זעלבער קעמאל פאשא געמוזט ליקווידירען די דאזיגע אפאזיציע און ארעסטירען איהר אנפיהרער, ווייל דאס אפיקורסות האט לא עלינו, א איידערנע גבירה, דער שטן האט איהר געשלעפט אלץ טיפער און טיפער און מתוך שלא לשמה בא לשמה...

מעגליך, אז אונזערס א „אפאזיציע" אונטער דער אנפיהרונג פון א טלאוועק אדמר מאטושעווסקי וואלט געווען לייטישער, דערווייל אבער וואלט מען געמוזט שאפען א ספעציעלען „מלוכה'שען אפאזיציע-פאנד", בעשטימען א ספעציעלען שטייער, כדי צו דעקען דעם בודזשעט פון אט אזא מלוכה'ישע אינסטיטוציע...

י. נ—ם.

מוסאליני וועגען פעלקער-בונד
אמעריקא און די מלחמה=חובות

אין דער „נייער פרייער פרעסע" שרייבט דער איטאליענישער מיניסטער-פרעזידענט מוסאליני אונטער דעם טיטעל: „דאס נישט פעראייניגטע אייראפא":

„די פערזאמלונג פון פעלקער-בונד האט געהאט 3 ברענענדיגע פראגען צו לעזען: דעם פלאטען-פאקט, די צאל-אוניע פון פאן אייראפא און די צאל-אוניע צווישען עסטרייך און דייטשלאנד.

אזוי ווי אלע פארלאמענטען פון דער וועלט, אזוי האט אויך דער פעלקער-בונד די טענדענץ, די ענטשיידונג צו פערשיבען, שטאט די פראבלעמען צו לעזען, האט זי דעם פעהלער, די פראגען אויסצומיידען, זיי צו פערשיבען און צוריקצושטעלען. צום טייל איז דאס א ריכטיגע טאקטיק, כדי צו הערען די מיינונג פון זאכפערשטענדיגע וועגען טעכנישע פראגען. אבער עס איז דערביי אויך פערהאן א מאגיעל אין מוט, צו איבערנעהמען די פעראנטווארטונג. א סך מענשען גלויבען, אז עס איז שוין אנ'ערפאלג, ווען מען געווינט צייט. ביי א טייל „ברענענדיגע" פראגען איז דאס אפשר אמת. אבער עס זענען פערהאן פראגען, וואס ווערען מיט דער צייט אלץ פערוויקעלטער און שווערער צו לעזען. אין דער רעגעל איז א פאקט, אז די צייט פערוויקעלט און קאמפליצירט קליינע און פערהעלטנישמעסיג איינפאכע פראגען.

מיר ווילען אבער האפען, אז אין דעם בעזונדערען פאל פון א פארגעשלאגענער צאל-אוניע צווישען דייטשלאנד און עסטרייך וועט די צייט פון ווארטען, וועלען די פערלוירענע חדשים ביז צו דער ענטשיידונג פון שידס-געריכטס-טריבונאל אין האאג העלפען, די לעזונג לייכטער צו מאכען.

די „נייע פרייע פרעסע" ברענגט א געשפרעך פון איהר קארעספאנדענט מיט ד"ר בוטלער, פרעזידענט פון דער אמעריקאנישער קאלומביא-אוניווערזיטעט אונטער דעם טיטעל: אמעריקא און די רעפאראציע-פראגע: בוטלער זאגט:

„איך בין געקומען, כדי די רעגירונגען פון ענגלאנד, אונגארן, עסטרייך און טשעכאסלאוואקיי צו ברענגען דערצו, זיי זאלען זיך פערשטענדיגען וועגען א איינהייטליכען, קאנסטרוקטיווען פלאן פאר דער לייזונג פון דעם אינטערנאציאנאלען קריזיס. נעכטען האב איך מיט בריאן דעריבער גערעדט און בין פון דעם רעזולטאט פון דעם געשפרעך זעהר צופרידען. איך פאהר קיין אונגארן, קיין וויען און שפעטער אין די אנדערע מלוכות.

איך זעה אין צונויפקום פון משעקערס דעם אנהויב פון א נייער צייט. היינט ווייסען די מיניסטארען פון ענגלאנד און פון דייטשלאנד, אז עס איז א אונזין, צו זארגען לטובה פון א פאלק, ווען אין דערזעלבער צייט ווערט געשעדיגט דער שכן.

אין אייראפא וועלען אלע פעלקער לעבען רוהיג און אין זיכערקייט אדער קיין איינציג פאלק וועט נישט האבען קיין רוה.

די גאנצע וועלט ליידט, זי ליידט, ווי זי האט קיינמאל נישט געליטען. אין א צייט וואס די טעכניק איז אזוי ענטוויקעלט, אז עס זענען פאראן עלעקטרישע רעפלעקטארען, טאפע אינטערנאציאנאלע ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס און אינטערנאציאנאל ווירטשאפטס-רעכט ביי א חלב'ן ליכטעל אין דער פינסטערניש. אט-דער קריזיס איז נישט גלייך צו קיין איינציגער פון די פריהעריגע קריזיסען, ווייל זי צייכענט אן דעם אנהויב פון א נייער עפאכע אזוי ווי דער קריזיס פון רוים צו דער צייט פון ערשטען קריסטענטום, ווי דער קריזיס אין פראנקרייך פאר דער גרויסער רעוואלוציע.

אויב מיר ווילען נישט אלע שטארבען, מוזען מיר אקעגענשטעלען דעם רוסישען סיסטעמאטישען פינף-יאהר-פלאן א סיסטעמאטישען פלאן פון אינטערנאציאנאלער צוזאמענארבייט.

דער ערשטער פעהלער, דער יסוד פון דעם אומגליק איז געווען דער געדאנק וועגען רעפאראציע-צאהלונגען. וואס מיר האבען פערלוירען, איז אין קריג געגאנגען צו גרונד און נישט דורך שולד פון א פאלק, מלחמה איז צושטערונג און צושטערונג קאן מען נישט גוטמאכען. וואס פערלוירען איז איינמאל פערלוירע רעפאראציעס העלפען נישט.

אין אמעריקא איז פארהאן א שטארקע שטרעמונג, וואס פערלאנגט צו אנולירען אלע מלחמה חובות, נישט מחמת איידעלקייט און גוטקייט, נאר כדי צו ברענגען צו א גלייכגעוויכט אין דער וועלט-ווירטשאפט".

„עס פעהלען אונז אברבנאל און ברוך שפינאזא..."
ערקלערונג פון שפאנישען אמבאסאדאר אין בערלין

בערלין, (יט"א) דער שפאנישער אמבאסאדאר אין בערלין ה' אמעריקא קאסטרא האט צוגעשיקט דער יודישער טעלעגראפען-אגענטור אנ'ערקלערונג אין וועלכער ער שרייבט צוו. אנד.:

דער רעפרעזענטאנט פון דער שפאנישער רעגירונג אין בערלין שטעלט פעסט מיט גרויס צופרידענהייט, אז אין איצטיגען מאמענט עקזיסטירען שוין נישט מעהר קיין שום שטערונגען פון רעכטליכען, מאראלישען אדער סאציאלען כאראקטער, וואס זאל שטעהן אויפ'ן וועג פון א יודישער אימיגראציע קיין שפאניען.- אין שפאניען האבען שטענדיג געלעבט יודען, הגם פערהעלטנישמעסיג נישט פיל, צוליב די פערשידענע אין משך פון יאהרהונדערטען געהאדעוועטע פאראורטיילען. אבער די ניי-צייטיגע שפאניען האט פערלאזען די דאזיגע פאראורטיילען, די רעליגיעזע טאלעראנץ וואס איז געזיכערט געווארען דורך דער קאנסטיטוציע פון יאהר 1876 איז פערברייטערט געווארען צום פערנעהם פון א פולשטענדיגער פרייהייט פון אלע רעליגיעס, די גזרה פון 1492 האט שוין אייגענטליך נישט קיין פראקטישע יורידישע קראפט זייט דער רעוואלוציע פון 1668, הגם מאראליש קען מען נישט לייקענען, אז אין דער אייראפעאישער עפענטליכקייט איז שפאניען בעטראכט געווארען אלס א לאנד, אין וועלכען די אויסשליסליך אנערקענטע רעליגיע איז געווען די קאטולישע.

די רעפובליקאנישע ארדנונג האט געמאכט א סוף צו דעם דאזיגען מצב, מיט'ן מאמענט ווי עס איז פראקלאמירט געווארען דער וועלטליכער כאראקטער פון דער רעפובליק, און עס איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז דער קאטאליציזם איז שוין נישט מעהר די אפיציעלע רעליגיע פון שפאניען. איז קלאר געווארען, אז יודען איז געגעבען געווארען דאס עפענטליכע רעכט אויסצואיבען אין שפאניען יעטוועדער רעליגיעזען דינסט, פונקט ווי אין יעדער אנדער פריי לאנד.

אבער אוועקגעזעהן פון די דאזיגע קלארע בעשטימונגען, וואס זענען נוגע דער פרייהייט פון רעליגיע, דארף די יודישע ראסע אויף דער גאנצער וועלט, און בעזונדערס די ספרדישע יודען, וואס שטאמע ןפון שפאניען און בענוצען זיך נאך ביז היינט מיט דער שפאנישער שפראך, איינזעהן, אז די רעגירונג פון שפאניען בעשטעהט פון פערזאנען, וועלכע האבען גרינדליך און מיט פערשטענדעניש שטודירט די געשיכטליכע פראבלעמען פון שפאניען און אז די שפאנישע רעפובליק איז ענטשטאנען א דאנק דער מיטארבייט פון די קולטורעלסטע עלעמענטען פון לאנד, און די דאזיגע בעדינגונגען איז ביי היינטיגען טאג קלאר געווארען, אז דאס פעהלען פון יודען אין שפאניען איז אנ'אונאויסמעסטבארער פערלוסט פאר אונזער לאנד, עס פעהלט אונז אונזער אברבנאל און אונזער ברוך שפינאזא. עס פעהלט אונז די הייזען פאר דער אינטעלעקטועלער יורונג, וועלכע עס פלעגט אונז געבען די יודישע קהלה, די מאדערנע קולטור איז א פראדוקט פון פערשידענע געגענזייציגע בעוועגונגען, וועלכע האבען זייט דער רענעסאנס-עפאכע אבסארבירט און צוטיילט דעם אייראפעאישען געדאנק, הגם שפאניען פערדאנקט דעם קאטאליציזם די העכסטע ווערטען פון קונסט און געדאנק, האט אונז אבער געפעהלט די וואונדערבארע סאציאלע אקטיוויטעט פון פראטעסטאנטיזם און דער קריטישער יודישער עלעמענט, וועלכען די שפעטערדיגע אייראפא פערדאנקט אזוי פיל גרויסע און ערהאבענע אינטעלעקטועלע דערגרייכונגען.

די שפאנישע רעפובליק זאגט צו די יודען, וועלכע האבען איהר געהאט פערלאזען: „זייט געגריסט אין אייער היימלאנד, אין דעם לאנד פון דאן פעדרא אלפאנסא, אין דעם לאנד פון משה בן מימון, פון שם-טוב, פערנאנדא דע ראכאס, און פון די צאהלרייכע אנדערע, וועלכע זענען ביז דעם יאהר 1492 געווען אנ'אינטעגראלער בעשטאנדטייל פון גייסטיגען לעבען פון ספרד".

דעקאן פון מעדיצין. פאקולטעט פון פאריזער אוניווערזיטעט
פאדערט איינצופיהרען נומערוס-קלאוזוס פאר יוד. סטודענטען

פאריז, (יט"א) מיט איניגע חדשים צוריק איז מיטגעטיילט געווארען פון בוקארעשט אז די ארטיגע פרעסע האט פערעפענטליכט א בריף פון'ם דעקאן פון מעדיצינישען פאקולטעט פון פאריזער אוניווערזיטעט פראפ. באלטהאזאר, אין וועלכער דער לעצטער האט זיך ארויסגעזאגט געגען דאס צולאזען יודישע סטודענטען פון רומעניען אויפ'ן מעדיצינישען פאקולטעט פון פאריזער אוניווערזיטעט. די רומענישע ליבעראלע צייטונגען האבען דעמאלט פארגעווארפען דעם פראפ. באלטאזאר, אז ער האט אויף זיך גענומען די טרויעריגע איניציאטיוו איינצופיהרען א נומערוס קלאוזוס, פאר אויסלענדער הויפטזעכליך פאר יודען, ווערענדיג אנגעפרעגט דורך דער יודישער טעלעגראפען אגענטור האט פראפ. באלטאזאר דעמאלט אפגעלייקענט די דאזיגע ידיעה, בעמערקענדיג אז „איך בין נישט קיין אנטיסעמיט און אויך נישט קיין קסענאפאב" (שונא פון אויסלענדער). עס איז קיינמאל נישט געווען קיין רייד וועגען איינפיהרען וועלכע עס איז בעגרענצונגע ולגבי יודען אדער נישט-יודען".

איצט האט זיך אין לעצטען העפט פון מאנאט לא מעדיצין" בעוויזען אנ'ארטיקעל פון זעלבען פראפ. באלטאזאר וועלכער שרייבט צוו, אנד.:

„צווישען די 436 סטודענטען פון רומעניען, וואס לערנען זיך אויפ' ןמעדיצינישען פאקולטעטע פון פאריזער אוניווערזיטעט זענע ןפערהאן 59 קריסטען, בעת די רעשט 377 אדער 85,2 פראצענט זענע ןיודען, עס קומט אלזא אויס, דאס אויף איין רומענער אויפ'ן מעדיצינישען פאקולטעט אין פאריז זענען פערהאן הדיי יודען, צי ווערט דען אין רומעניען אנגעווענדט רעפרעסיעס געגען יודען, וואס ווילען בעקומען העכערע בילדונג? צי דראהט די רומענישע יודען פאגראמען? נישט דאס ערשטע און נישט דאס צווייטע, אין בוקארעשט עקזיסטירט אבער א נומערוס קלאוזוס, וועלכער דריקט זיך אויס דערין, וואס אויפ'ן ערשטען קורס פון מעדיצינישען פאקולטעט האט מען אין היינטיגען אקאדעמישען יאהר צוגעלאזט בלויז 150 אבסאלווענטען, (אנ'אויסנאהם זענען בלויז קינדער פון דאקטוירים, לגבי וועלכע עס ווערט נישט אנגעווענדעט קיי ןבעגרענצונג), די קאנדידאטען מוזען דערביי ביילעגען א צוגאב-קאנקורס עקזאמען. צווישען די אנגענומענע 150 סטודענטען זענען געווען קוים 17 יודען, די פראוואסלאווע אין רומעניען האבען פאר זיך אפענע טירען צו אנדערע וויסענשאפטליכע קאריערען, די יודען אבער, ווארפען זיך אויף די פראנצויזישע מעדיצינישע פאקולטעטען. צי צוליב דעם דאזיגען יודישען לעגיאן האט די פראנצויזישע רעגירונג אנערקענט א פריווילעגיע רומעניען אין די יאהרען 1857 און 1886 פון א פרייען צוטריט פאר מעדיצינישער פראקטיק אין פראנקרייך?

אין ווייטערע ןטייל פון זיין ארטיקעל פאדערט פראפ. באלטאזאר, אז די פראנצויזישע רעגירונג זאל אפשאפען די דאזיגע פריווילעגיע, פון וועלכער עס געניסען בלויז יודען און שאפען א געמישטע פראנצויזיש-רומענישע קאמיסיע וועלכע זאל דעצידירען אין יעדען פאל בעזונדער ווען אנ'אקאדעמיקער פון רומעניען וויל שטודירען מעדיצין אין פראנקרייך, אדער בעמיהט זיך נאכ'ן ענדיגען פון מעדיצינישען קורס בעקומען דאס רעכט צו פראקטיצירען אין פראנקרייך.

אין די יודישע פראינטעלעסירטע קרייזען אין פראנקרייך ווערט אויסגעדריקט די איבערצייגונג, אז דאס איינפיהרען אין לעבען פון פראפ. באלטאזארס פארשלאג וואלט פאקטיש צוגענומען ביי די יודישע סטודענטען פון רומעניען די מעגליכקייט צו שטודירען מעדיצין אין פראנקרייך.

רומענישע רעגירונג שטיצט דעם „ארט"

בוקארעשט, (יט"א) דער אינערן-מיניסטער דר. ארגעטאיאנו האט אויפגענומען דעם בעקאנטען „ארט"-טוער דר. סינגאלאווסקי און איהם פערשפראכען אין נאמען פון דער רומענישער רעגירונג צו אנערקענען פערשידענע הנחות כדי צו ערלייכטערען די ארט-טעטיגקייט לטובת דעם רומענישען יודענטום. צוו. אנד. האט דער מיניסטער ארגעטאיאנו צוגעזאגט א פינאנציעלע שטיצע פון דער רומענישער רעגירונג לטובת די „ארט"-שולען, ווי אויך פערלייכטערע ןפון צאל-אפצאהל פאר מאשינען און געווערקצייג, וואס „ארט" ברענגט פון אויסלאנד פאר די רומענישע יודען.

ניייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

ניייער פאלקסבלאט

דאנערשטאג 18 ג' תמוז תרצ"א

יוני
זון-אויפגאנג 3.16
זון-אונטערגאנג 7.57

אויסערגעוועהנליך דרייסטער רויב-אנפאל אין מיטען העלען טאג

די רויבער האבען געארבייט לויט'ן אמעריקאנער סיסטעם

(2) נעכטען פארמיטאג האט דער קאסירער פון דער פירמע קארל קרעניגג אלפאנס מיכעל 36 יאהר אלט, אפגענומען פון באנק 27.000 זלאטיס פאר דער אויסצאהלונג וועלכע די פאבריק האט געדארפט מאכען די ארבייטער. דאס געלד האט ער אריינגעלעגט אין א קליינער געלבער וואליזקע, וועלכע ער האט אריינגעלעגט אין פאבריקס-וועגעלע און איז מיט'ן פאבריקס-פוהרמאן יוזעף קאיואלטשיק אוועקגעפאהרען אין פאבריק. ווען דאס וועגעלע איז אריבערגעפאהרען דעם באהן-טאר ביי דער קאנטנא, וואו זי ווערט אפגעטיילט פון דער באווי-קאנטנא זענען פון הינטער דעם באהן-אנשיט ארויסגעשפרונגען פינף אומבעקאנטע מיט רעוואלווערען אין די הענט זיי האבען אפגעשטעלט דעם פערד, איינער האט איהם צוגעהאלטען 2 האבען זיך געשטעלט פון די זייטען זיי האבען טעראריזירט דעם קאסירער און דעם פיהרמאן און צוגענומען די וואליזקע מיט'ן געלד, און האבען זיך געלאזט לויפען צו א טאקסובקע וועלכע איז געשטאנען נישט ווייט פון זיי. דערווייל האט איינער פון די אנפאלער אויסגעשאסען און פערוואונדעט זיין אייגענעם חבר. די באנדיטען האבען דאן אריינגעשלעפט דעם פערוואונדעטען אין דער טאקסובקע און זענען באלד ענטלאפען.

מיכעל האט באלד וועגען דעם איבערפאל געמאלדען דער פאליציי און אויפ'ן אר"ט פונם אנפאל איז באלד אראפגעקומען דער פאליציי-אינספעקטאר נעדזעלסקי, קאמיסאר מיקא און אנד.

בעת דער אויספארשונג איז פעסטגעשטעלט געווארען אן "אינטערעסאנטע איינצעלהייט: די באנדיטען זענען פון 10 א זייגער פריה געזעסען הינטער דעם באהן-אנשיט און האבען קיינעם פון די דורכגעהער נישט אדורכגעלאזט אויף יענער זייט באהן-טאר ערקלערענדיג אז זיי זענען בעאמטע פון אויספארשונגס-אמט און האבען בעקומען אזא פערארדנונג.

די אויספארשונג ווערט געפיהרט דערווייל האט מען קיינעם נישט געכאפט. דער דרייסטער רויב-אנפאל אויפ'ן טשיקאגא'ער שטייגער האט אין שטאט געמאכט א שטארקען רושם.

די פאליציי האלט אז דער אנפאל איז געווען פריהער אויסגעפלאנט און אז די רויבער האבען געמוזט וויזען גענוי וועגען דעם אופן ווי אזוי דער קאסירער נעהמט אפ דאס געלד אויף אויסצוצאהלען די ארבייטער, און אז ער דערהאלט מיטוואך דאס געלד אויף דער דאנערשטאגדיגער אויסצאהלונג.

די פירמע קרעניגג האט זיך געשאפען אנדער געלד און די אויסצאהלונג וועט היינט פארקומען נארמאל.

(א) פון א צווייטער קוועלע דערוויסען מיר זיך נאך פאלגענדע פרטים: בעת דאס וועגעלע, אין וועלכען ס'איז געפאהרען מיכעל מיט'ן געלד איז פערבייגעפאהרען די קאנטנא גאס, האבען זיי אויפ'ן וועג זיך צוזאמענגעטראפען מיט א לוקסוס-אויטא, וועלכע האט זיי איבערגעיאגט, אביסעלע ווייטער ווען זיי זענען צוגעפאהרען צו דער גאס לאספא ביים רוג קאנטנא, האבען זיי בעמערקט, אז אין רוג ביים באהן-פארקאן שטעהט דער אויטא אין וועלכען ס'זענען געזעסען 3 פאסאזשירען און דער שאפער האט זיך געפארעט ביים מאטאר.

מיכעל און דער פוהרמאן האבען בעקומען דעם איינדרוק אז אין מאטאר איז עפעס קאליע געווארען.

ווען זיי זענען פערבייגעפאהרען דעם אויטא, זענען די "פאסאזשירען" ארויסגעשפרונגען פון אויטא און ארויסכאפענדיג די רעוואלווערען און טעראריזירענדיג ביידע איינער פון די 4 אררויסגעכאפט די וואליזקע מיט'ן געלד און זי אריינגעווארפען אין אויטא א צווייטער האט רעוואלווירט מיכעל' און דעם פוהרמאן און זיי געהייסען פאהרען אין דער ריכטונג פון דער פאבריק, אויסשיסענדיג עטליכע מאל אין דער לופטען.

א פאר צענדליג פרויען, וועלכע זענען געגאנגען צו מיטאג אין די פאבריקען האט אבסערווירט די גאנצע סצענע אבער קיינער פון זיי האט נישט געשטעלט די רויבער קיין שום ווידערשטאנד.

די אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט אז די באנדיטען זענען געווען עלעגאנט געקליידעט, נישט מאסקירט. דער לוקסוס-אויטא איז געווען אהן א נומער אבער פון דער זייט האט זיך געזעהען א נומער ווי אויף א טאקסובקע.

פאבאר פון יאהרגאנג 1910

היינט, דאנערשטאג, שטעלען זיך:

פאר דער פאבאר-קאמיסיע, נומער 1

(זאקאנטנע 82)

מענער פון יאהרגאנג 1910, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 9 פאליציי-קאמיסאריאט, די פאמיליען-נעמען פון וועלכע עס הויבען זיך אן מיט די אותיות:

A B C D E F S H Ch I J L Ł

פאר דער פאבאר-קאמיסיע, נומער 2

(אגראראווא 34)

די וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 14-טען קאמיסאריאט — מיט די אותיות:

F G I L Ł

פאר דער פאבאר-קאמיסיע, נומער 3

(אל. קאשטשושקי 21)

פאבאראוועס פון די יאהרגענג 1909 קאט. B פון 12 פאליציי-קאמיסאריאט

פון C ביז צום סוף.

און פון 14 פאליציי-קאמיסאריאט מיט די פאמיליען-נעמען אויף

A B C D E F G H Ch I J

(ב) די פאבאראוועס, וואס האבען זיך לעת עתה נישט געשטעלט צו די בעשטימטע טערמינען, און די סיבות זענען בערעכטיגטע, ווענלען זיך קאנען מעלדען צו די קאמיסיעס ערשט פון דעם 26 ביז'ן 30 ד. י. אפהענגיג פונ'ם יאהרגאנג און קאמיסאריאט, אויפ'ן שטח פון וועלכע זיי וואוינען. דערביי וועלען זיי דארפען צושטעלען דאקומענטען, וואס בערעכטיגען זייער פערשפעטיגונג.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען.

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: א. פאטאש (פלאץ קאשטשעלני 10), א. כארעמזא (פאמארסקא 12), ע. מילער (פעטריקאווער 46), מ. עפשטיין (פיעטריקאווער 225), ז. גארטשיצקי (פשיאזד 59), ג. אנטאניעוויטש (פאביאניצער 50).

„אגודה" און „אלעקסאנדער"

טומעל ארום שטרייט צווישען די ביידע ריכטונגען

עס האלט ביי א לאנד-צוזאמענפאהר פון אונפארטייאישע חסידים

פון א פערזאן, וואס שטעהט נאהענט צו די קרייזען פון די אלעקסאנדע'ער דערוויסען מיר זיך אייניגע פרטים וועגען דעם בעזוך אין אלעקסאנדער און וועגען דער קאנפערענץ וואס איז דארט אפגעהאלטען געווארען.

די לעצטע ארויסטריטען פון דער „אגודה" וועלכע איז פון א רעליגיעזע ארגאניזאציע פערוואנדעלט געווארען אין א פאליטישער גרופירונג, האט געצוואונגען אויך די אנדערע רעליגיעזע גרופען זיך צו ארגאניזירען. די אנדערע זענען אבער געווען ארגאניזירט בלויז אין איינצעלנע ערטער און אפילו נישט אין לאנד-מאסשטאב.

ביי דער רעגירונג איז איצט פערהאן א פראַיעקט צו בעשטימען א קאמיסיע פון די רבנים וועלכע זאל ארויסגעבען קוואליפיקאציעס פאר בייע רבנים, וועלכע דארפען פערנעהמען זייערע אמטען. אין דער דאזיגער קוואליפיקאציע-קאמיסיע זענען פארויסגעזעהען הרב לעווין פון זשעשאוו, דער לובלינער רב שפירא און דער לוצקער רב, אלע דריי פון אגודה. דאס וואלט אויסגעליוועריט אין ד יהענד פון דער אגודה די גאנצע ארטאדאקסיע און ס'איז א גרויסער ספק. אויב א רב נישט פון דער אגודה וואלט פון זיי בעקומען די קוואליפיקארציע. דער דאזיגער פאקט האט ארויסגערופען א געגענווירקונג מצד די בעלזער און זיי האבען אין דער פראגע אינטערוועניערט און ארויסגערוקט פון זייער זייט די קאנדידאטור פון לעמבערגער כלל-טוער ה' יעגער, וועלכער איז אויך בעקאנט אלס סאבאציע-טוער און וועמען מ'קען נישט פאַרוואַרפען קיין אומלאיאליטעט. נאכדעם האט זיך א בעלזער שליח געווענדעט קיין אלעקסאנדער נאך הילף, פארלייגענדיג אז זיי זאלען שטיצען די קאנדידאטור פון ה' יעגער. אין אלעקסאנדער האט מען אפילו ארויסגעשטעלט אן אייגענע קאנדידאטור פון ה' בנימין רוס, און שפעטער אבער איז בעשלאסען געווארען די קאנדידאטור צוריקצוציהען און שטיצען די קאנדידאטור פון ה' יעגער. אזוי איז עס טאקע געשעהען,

דאן איז אין די מאסגעבענדע קרייזען געווארען די פראגע אונקלאר: די אגודה האט זיך פארגעשטעלט אויך אלס פערטרעטערין פון די אלעקסאנדרער חסידים און דא קומען זיי גאר צוזאמען מיט די בעלזער אלס געגנער פון דער אגודה. דער בעזוך פונ'ם הויכען בעאמטען אין אלעקסאנדער האט עס טאקע צו. אנד. געוואלט פעסטשטעלען די בעציהונגען צווישען דער אגודה און די אלעקסאנדערער.

אויף דער דינסטאגדיגער בעראטונג זענען אנוועזענד געווען אויך פארשטעהער פון בעלז, און אנדערע חסידישע גרופירונגען און ס'איז בעשלאסען געווארען צוזאמענצורופען א לאנד-צוזאמענפאהר אין וועלכען ס'זאלען זיך בעטייליגען אויך פארשטעהער פון די פורסאווער א. אנד. מעגליך אויך פון די גראדזיסקער חסידים און דארט זאל געשאפען ווערען אן ארגאניזאציע פון די אונפארטייאיש רעליגיעזע יידען, וועלכע זענען נישט מסכים מיט דער האנדלונג פון דער אגודה.

בנוגע די לאדזער אונטער-האנדלונגען צווישען דער אגודה מיט די אונפארטייאישע דערוויסען מיר זיך, אז די אגודה האט זיך טאקע געווענדעט צו די אונפארטייאישע מיט א פארשלאג וועגען א פערשטענדיגונג אבער קיין שום קאנקרעטע פארשלאגען זענען נישט געמאכט געווארען, די אונפארטייאישע האבען דערויף געענטפערט אז זיי האלטען די וואהלען פאר נישט לעגאל צוליב די מיסברויכען, וואס זענען בעגאנגען געווארען און דעריבער קענען זיי קיין אונטערהאנדלונגען וועגען א פערשטענדיגונג נישט פיהרען.

א פערלאנג צו פערלענגערן די ארבייטסלאזע-שטיצע ביז 17 וואכען

(2) די פערוואלטונג פון „פראצא" האט בעשלאסען ארויסצושיקען א מעמאריאל צום ארבייטס-מיניסטעריום אין ווארשא. אין מעמאריאל ווערט אנגעוויזען, אז א דעלעגאטען-פערזאמלונג האט פעסטגעשטעלט, אז אין אלע גרויסע פאבריקען ווערען אדורכגעפיהרט רעדוקציעס און ס'ווערט פערלאנגט צו פערלענגערען דעם טערמין פון שטיצע ביז 17 וואכען, אין אז עס זאלען פארגענומען ווערען אין א גרויסען אומפאנג עפענטליכע ארבייטען.

שטיצע פאר ארבייטסלאזע

דער מאגיסטראט איז מודיע, אז היינט, דאנערשטאג הויבען זיך אן די אויסצאהלונגען פון שטיצע פאר ארבייטסלאזע, וועלכע האלטען אויס פאמיליעס און האבען זיך רעגיסטרירט אין אונטערשטיצונגס-אמט, 28 פולק. קאנ. שיסער 32. פון 1 ביז' 8 יוני.

היינט, דאנערשטאג די אותיות:

A B C D E F G H I J K

פרייטאג, 20 יוני אותיות:

L Ł M N O P R

שבת, 21 יוני אותיות:

S T U W Z

היינט א זיצונג פון שטאט-ראט

היינט 7 אווענט ועט פארקומען א זיצונג פון שטאט-ראט אויף וועלכער ס'וועלען פערענדיגט ווערען די וכוחים ארום דעם בעריכט פון דער קאמיסיע, וועלכע האט אויסגעפארשט די פארוואורפען, וועלכע זענען געמאכט געווארען די לאווניקעס קוק און איזדעבסקי. ס'איז פאראויסצוזעהען, אז אויך די היינטיגע זיצונג וועט האבען א שטורמישען פערלויף.

אויפגעריסן די האנדווערקער-קאנפערענץ

אויף צו בעשטימען דעם רעגולאמין וועגען לוסטראציע פון די האנדווערקער-ווארשטאטען

אויף נעכטען האט די האנדווערקער-קאמער אין זאל פון שטאט-ראט צוזאמענגערופען געווארען א פערזאמלונג פון אלע צעכען און האנדווערקער-ארגאניזאציעס אין לאדז. ס'האט געזאלט ארומגערדט ווערען די פראגע אויף וואס פאר אן'אופן ס'זאל געפיהרט ווערען די לוסטראציע פון די האנדווערקער ווארשטאטען. די קאמיסיע, וועלכע איז דערצו ספעציעל בעשטימט געווארען, האט אונטערן פארזיץ פון וויצע-פרעזידענט קאזשמיערסקי אויסגעארבייט א רעגולאמין.

ס'זענען געקומען ביז 100 פארשטעהער פון אלע לאדזער יודישע און פוילישע צעכען, פארשטעהער פון מאגיסטראט און וואיעוואדזטווע און פרעזידענט שוואנקאווסקי האט געעפענט די זיצונג.

באלד דערויף האט דער ראט-מיטגליד קארטשאק, וועלכער געהערט צו דער אפאזיציע פארגעשלאגען, אז ס'זאל געוועהלט ווערען א פארזיצער. איהם שטיצען די ראט-מיטגלידער קאפטשינסקי און יאקוביק. ראט-מיטגליד שווארצבערג האט דאן פארגעשלאגען, אז איבער דער פראגע זאל מען אריבערגעהן צו דער טאג-ארדנונג און דער פארשלאג איז אנגענומען געווארען מיט 60 געגען 28 שטימען.

דאן שרייט אויס ה' קאפטשינסקי: „זעהט, ווער ס'האט געשטימט פאר דעם פארשלאג — אלץ יודען". דערויף רופט מען אויס פון צווישען די פערזאמעלטע: „דא איז נאך נישט זלאטשעוו"! ס'איז ענטשטאנען א טומעל און דער פארזיצער האט געשלאסען די זיצונג.

נאך דער זיצונג האבען נאך די אפאזיציע-מיטגלידער פון די ענדעקעס געטומעלט און דער ראט-מיטגליד קאפטשינסקי האט דערלאנגט דעם סעקרעטאר פון שוסטער-צעך, פישמאן אזא שטויס, אז ער האט איהם צובראכען די ברילען. דער טומעל האט לאנג אנגעהאלטען און די ענדעקעס האבען דערווייל באכאמאל דערוויזען, אז זיי קענען נאר שטערען צו פיהרען א נארמאלע ארבייט.

אזוי ווי איז הויפט-סעזאן
אזוי אויך איז זומער
פערבלייבט אונזער פילם-רעפערטואר אויפ'ן העכסטען פונקט!
כאטש ס'איז זומער און אויך גרויסע אויסגאבען
וועט זיך קירצליך בעווייזען אויף אונזער עקראן
„דער וועג צום גן-עדן"
Liljan Harvey, Henri Garat
„אין דער נעץ פון ליגענד"
Emil Jannings, Gary Cooper
„אימפערעסאריא"
Buster Keaton
„מיין זונעלע"
Janett Gaynor, Charles Farrell
דער זאל איז מעכאניש ווענטילירט מיט די מאדערנסטע אפאראטען, וואס פערזיכערט בסדר פרישע לופט.
Capitol קלאנג-קינא

לאָדזער טעקסטיל-סחורות
ווערען ארויסגעשטויסען דורך אויסלענדישער קאנקורענץ
צוליב דעם „פאטריאטיזם" פון די פויזנער

(א) היינטיגעס יאהר האָבען די פויזענער און פאָמערנער וואָיעוואודזטוועס פערבאָטען די לאָדזער הויזירער צו האנדלען. אייניגע לאָדזער הויזירער, וועלכע האָבען די פעראָרדנונג נישט אפגעהיט, זענען צוגעצויגען געוואָרען צו פעראנטוואָרטליכקייט און ס'דראָהט זיי, אז מ'זאָל ביי זיי קאָנפיסקירען זייערע סחורות.

אויף א פערזאַמלונג פון די הויזירער אין לאָדז איז באשלאָסען געוואָרען זיך צו ווענדען מיט א מעמאָריאל צו דער האנדעלס-קאמער וואָיעוואודזטווע און צו דער רעגירונג אין ווארשא. אינ'ם מעמאָריאל ווערט אָנגעוויזען, אז דער אָרטיגער סעפאראַטיזם פון די מזרח-וואָיעוואודזטוועס ווירקט מיט צו דער פערערגערונג פון דער אַלגעמיינער סיטואַציע און פערגרעסערט דערמיט נאָך מעהר די ארבייטסלאָזיגקייט אין דער טעקסטיל-אינדוסטריע וועלכע ליידט דערפון. איהר אָרט פערנעמט די אויסלענדישע קאָנקורענץ.

דער מעמאָריאל זאָל איבערגעגעבען ווערען דעם האנדעלס-מיניסטער און דעם פרעמיער דורך א ספעציעלער דעלעגאַציע.

דער'הרג'עט ווייל זי האט נישט געוואָלט מיט איהם חתונה האבען

(2) מאַקסימיליאן טוואַרדאָווסקי האָט זיך פערליבט אין דער 19-יאהריגער יוזעפא קאָזלובנא, אָבער זי האָט ליבער אנגענומען די ליבעס-ערקלערונגען פון זיין קאָנקורענט שעבאַטשינסקי. אין יאנואר 1930 י. האָט טוואַרדאָווסקי איינמאָל אפגעפרעגט יוזעפאַן, וואָס וועט זיין און ווען ער האָט פון איהר בעקומען א תשובה, אַז זי וועט מיט איהם נישט חתונה האָבען, האָט טוואַרדאָווסקי גענומען א שטיין און איהר דערלאַנגט עטליכע קלעפּ אין קאָפּ, קאָזלאָווסקא איז אין עטליכע טעג ארום געשטאָרבען.

נעכטען איז זיין פראָצעס פאָרגעקומען אין היגען קרייז-געריכט. טוואַרדאָווסקי האָט זיך מודה געווען, ער האָט אָבער ערקלערט, אז ער האָט נישט געהאָט ברעה זי צו ערמאָרדען. דער פאָטער פון דער ערמאָרדעטער איז אויך ארויסגעטראָטען מיט א ציוויל-תביעה אויף 320 זל.

דאָס געריכט האָט איהם פערמשפט אויף 8 יאָהר תפיסה.

800 שאָפערען און אויטאָ-אַנגעשטעלטע בלייבען ארבייטסלאָזען

(פ) נעכטען איז אויף אנדזשעיא 34 פאָרגעקומען א פערזאַמלונג פון די שאָפערען און אַנגעשטעלטע ביי אויטאָס. פונ'ם בעריכט האָט זיך ארויסגעוויזען, אז אין צוזאמענהאנג מיט'ן קאָנפליקט ארום דעם וועג-שטייער זענען דעם 16-טען ה. ח. געקינדיגט געוואָרען 800 שאָפערען און אויטאָ-אַנגעשטעלטע. די פערזאַמלונג האָט פעסטגעשטעלט, אז די רעגירונג האָט דערווייל נישט געמאכט קיין שום ענדערונגען אין איהר פעראָרדנונג וועגען דעם שטייער, און ס'איז בעשלאָסען געוואָרען פאר'ן 30 ה. ח. נאָכאַמאָל זיך צו פערזאַמלען און בעשליסען ווי אזוי צו האנדלען.

פערשארפטער קאנפליקט
צווישען פרעז. זשעמיענצקי און ד"ר וויעלינסקי

(ב) צווישען וויצע-פרעזידענט וויעלינסקי און פרעזידענט זשעמיענצקי איז לעצטענס ענטשטאַנען זעהר א פיקאנטער קאָנפליקט.

וויצע-פרעזידענט וויעלינסקי האָט בעקומען אנ'אויפטראָג פון פרעזידענט זשעמיענצקי. דערויף האָט ער געענטפערט, אז דער פרעזידענט איז נישט זיין פאָרגעזעצטער און ער איז דעריבער נישט פערפליכטעט איהם זיך אונטערצואָרדנען.

די פראגע, וועלכע קען רעגולירט ווערען דורך אויסטייטשען דעם דעקרעט וועגען זעלבסט-פערוואַלטונגען וועט אויפגעקלערט ווערען אין די נאָהענטסטע טעג אויף אנ'אמטליכען אופן.

וואס וועט פארקומען אין וויען אין חודש יולי

ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט קומט פאַר אין וויען פון 19. ביז 26. יולי אַנ'אַרבייטער-אָלימפּיאַדע. די דאָזיגע אָלימפּיאַדע ווערט איינגעאָרדנט דורך דעם סאָציאַליסטישען ספּאָרט-אינטערנאַציאָנאַל און אין איהר וועלען זיך בעטייליגען די ספּאָרט-אָרגאַניזאַציעס, וועלכע זענען אָנגעשלאָסען אין דעם ספּאָרט אינטערנאַציאָנאַל.

פון פוילען וועלען זיין פערטרעטען אויף דער אָלימפּיאַדע די ז.ר.ס.ס., דער דייטשער אַרבייטער ספּאָרט-בונד, אוקראַינישע ספּאָרט-אָרגאַניזאַציע און די יודישע אַרבייטער געזעלשאַפט פאַר פיזישע דערציהונג „מאָרגענשטערן".

אין דער אָלימפּיאַדע וועלען אַ גרויסען אָרט פערנעהמען קינדער. דער אַנהויב וועט טאַקע זיין אַנ'אינטערנאַציאָנאַלער קינדער - צוזאַמענפליה און ספּאָרט-איבונגען פון צעהנדליגער טויזענדער קינדער. ווייטער וועלען פאָרקומען אַ גאַנצע רייה פערמעסטונגען פון אַלע מינים ספּאָרט. אָלימפּישע ווערט-קאַמפען, לויף - פערמעסטונגען איבער דער שטאָט וויען, אַלגעמיינע פריי-איבונגען, שווים-געיעגען איבערן דונאַי, אינטערנאַציאָנאַלער פאַקעל-צוג א.א.וו.

די יודישע אַרב. ספּאָרט-געזעלשאַפט „מאָרגענשטערן" וועט אויף דער אָלימפּיאַדע רעפּרעזענטירען פוילען מיט גימנאַסטיק אויף דעם ספּאָרט-געביט וועט זיך „מאָרגענשטערן" פערמעסטען מיט די גימנאַסטיקער פון אַנדערע פעלקער. אַ חוץ דעם, וועלען זיך אויך די מאָרגענשטערן - ספּאָרטלער בעטייליגען אין דער אַלגעמיינער פריי-איבונג. די, וואָס האָבען נישט די מעגליכקייט צו פאָהרען קיין וויען אויף דער אינטערעסאַנטער אינטערנאַציאָנאַלער ספּאָרט-אימפּרעזע וועלען האָבען די מעגליכקייט צו זעהען אַ טייל פון דעם ווינער אָלימפּיאַדע פּראָגראַם אויף דעם שבת'דיגען טורן- און ספּאָרט-פעסט פון „מאָרגענשטערן", וועלכער קומט פאָר אויפ'ן ספּאָרט-פּלאַץ אין העלענאָוו.

אראָפּגעפאַלען א מיליטערישער עראָפּלאַן

(2) נעכטען אינדערפריה איז אויפ'ן פעלד הינטער לוצמיזש אראָפּגעפאַלען א מיליטערישער עראָפּלאַן, וועלכער איז געפלויגען פון פּלאַצק קיין ווארשא. אינ'ם עראָפּלאַן זענען געווען 3 פערזשאָנען. ווי ס'האָט זיך ארויסגעשטעלט איז קאַליע געוואָרען דער מאָטאָר.

די מיליטערישע מאכט האָט צוגעשיקט צו הילף טעכנישע בעדינונג.

פון קאָאָפּעראַטיווען לעבען
אין לאָדזער וואָיעוואודזטווע

די טעג איז אין לאָקאַל פון דער יוד. פאָלקס-באַנק (גלובנא 41) פאָרגעקומען, אונטער דעם פאָרזיץ פון ד"ר א. טאַרטאַקאָווער אַ פּלענאַר זיצונג פון ראַיאָן-קאָמיטעט פון די יוד. קאָאָפּעראַטיווע געזעלשאַפטען אין דער לאָדזער וואָיעוואודזטווע. אין דער זיצונג האָבען זיך בעטייליגט אַלס פאָרשטעהער פון פערבאַנד פון יוד. קאָאָפּעראַטיווע געזעלשאַפטען אין פוילען, די הערען, ד"ר א. זילבערשטיין, פּרעזעס פון דירעקטאָריאַט פון פערבאַנד, מ. שאַליט, מיטגליד פון דירעקטאָריאַט, און רעד. א. פּראָוואַלסקי. די זיצונג איז געווען געווידמעט דער פראַגע, פון גרינדען אין לאָדז אַ עקספּאָזיטור פון „פערבאַנד פון יוד. קאָאָפּעראַטיווע געזעלשאַפטען אין פוילען" פאַר דער לאָדזער און קיעלצער וואָיעוואודזטווע ס'איז גענוי אַרום גערעדט געוואָרען סיי דער שטח פון דער עקספּאָזיטור, סיי איהרע קאָמפּעטענצען און איהר סטאַטוט בכלל און סיי דער טערמין פון שאַפען די עקספּאָזיטור. נאָך אַ לענגערע דיסקוסיע איז בעשלאָסען געוואָרען, איבערצוגעבען דעם פּרעזידיום פון ראַיאָן קאָמיטעט, אויסצואַרבייטען אַ גענויעם סטאַטוט פון דער עקספּאָזיטור ווי אויך איהר בודזשעט, וואָס דאַרפען דערנאָך ביידע בעשטעטיגט ווערען דורכ'ן פערבאַנד ס'איז אויך בעשלאָסען געוואָרען צוצורופען אין דער נאָהענטסטער צייט אַ בשותפות'דיגע בעראַטונג פון פאָרשטעהער פון לאָדזער ראַיאָן קאָמיטעט און פון דער יוד. קאָאָפּעראַציע אין דער קיעלצער וואָיעוואודזטווע, כדי צו בעשליסען וועגען די פּרטים פון גרינדען אַנ'עקספּאָזיטור, וואָס וועט מן-הסתם אָנהויבען איהר טעטיגקייט פון חודש סעפּטעמבער ד. י.

די גרינדונג פון דער עקספּאָזיטור וועט האָבען נאָר אַ גרויסע בעדייטונג פאַר דער ענטוויקלונג פון דער יוד. קאָאָפּעראַציע אין דער לאָדזער וואָיעוואודזטווע.

—:)()(:—

לאָדזשער שטאָט-טעאַטער
גאַסטראָלן פון דער ווילנער טרופּע
XVI יאר. 15-יעריקער יובל-טורנע אנפ. מ. מזאה.

היינט, דאָנערשטאָג, דעם 18-טען יוני, 9 אָוונט

„שוואַרצע געטאָ"
(אַלע גאָטס קינדער האָבן פליגל)

פון יודזשין אָ ניעל. רעזשי: יעקב ראָטבוים. דעקאָראַציעס און קאָסטיומען—אַנדזשעי פּראָנאַשקאַ. נעגער-געזאַנג – הענעך קאָן.

— עס נעמען אנטייל: —

דזשים האַררים . . . . יעקב ווייסליץ
אַלס יינגל . . . . . . יוסף ווידעצקי
מרס האַררים, זיין מוטער יוכבד ווייסליץ
כאַטשי, זיין שוועסטער . נעמי נאָטאַן
דזשאָ . . . . . . מיכאל קאַץ

עללאַ דאַוונער . . . . מרים אָרלעסקאַ
מיקי . . . . מ. לעמבערגער
שאַרטי . . . . מעלניק

אין דער קינדער-סצענע 1. בילד: יצחק דגים, דבורה ראָזענבלום, שבתי בליאַכער, אסתר גאָלדענבערג

נעגערס און ווייסע. צווישן אָנהויב און ענדע פון דער פּיעסע פערלויפן 17 יאָר.

די צווייטע פּרעמיערע די ברויט-מיהל פון דוד בערגעלסאָן

אַמעריקאַנער אַרבייטער-פיהרער צוגאַסט אין לאָדז

(א) אין לאָדז ווײַלט איצט דער גענעראַל-סעקרעטאַר פון „אינטערנאַציאָנאַלען שניידער-אַרבייטער פערבאַנד אין אַמעריקא און קאַנאַדע ה' ד. דובינסקי. דובינסקי איז א לאָדזער און איז אין 1908 י. אין לאָדז אַרעסטירט געוואָרען אין וואַרשאַווער זאָל אויף פאַלודניאָווא גאַס אין; איז פערשיקט געוואָרען קיין סיביר, פון דאָרט איז ער אַנטלאָפען קיין אַמעריקא.

וואַיטשעכאָווסקי האט פערלוירן

(מ) אין שענקעוויטש פאַרק האָט מען געפינען א טעקע מיט ביכער און העפטען אויפ'ן נאָמען וואַיטשעכאָווסקי. מ'קען עס אָפּנעהמען אין דער פּלאַנטאַציע-אָפּטיילונג (נאַרוטאָוויטש-גאַס 2) אין די ביוראָ-שעה'ן.

היינט — אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון „טאָז"

ווי מען מעלדעט פון „טאָז" וועט היינט פאָרקומען אין אייגענעם לאָקאַל, נאַוואָמיעסקא 3 די אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון די „טאָז"-מיטגלידער.

די פערזאַמלונג איז בעשטימט אויף 8 א זייגער אין ערשטען טערמין און אויף 9 א זייגער פּינקטליך אין צווייטען טערמין.

די פערוואַלטונג בעט אַלע מיטגלידער פּינקטליך צו קומען.

„שוואַרצע געטאָ" אין שטאָט-טעאַטער
גאַסטראָלן פון דער ווילנער טרופּע

היינט גיבען די „ווילנער" צום 3-טען מאָל יודזשין אָ'ניעלס „שוואַרצע געטאָ".

אַזאַ פאָרשטעלונג האָט שוין לאַנג דער לאָדזער טעאַטער עולם נישט געזעהען, אַ טיף דורכגעטראַכטע רעזשי פון יעקב ראָטבוים, פּרעכטיגע דעקאָראַציעס פון אַנדזשיי פּראָנאַשקאַ, דאָס קלינגענדיגע נעגער-געזאַנג און מוזיק פון הענעך קאָן, און איבער אַלעמען דאָס וואונדערבאַרע שפּיל פון מרים אָרלעסקאַ און יעקב ווייסליץ, בראש פון דעם גלענצענדען אַנסאַמבל פון דער ווילנער טרופּע.

אַלס צווייטע פּרעמיערע גרייט זיך דוד בערגעלסאָנס „ברויטמיל" אין ברויטמיל — טרעט שוין אויך אויף דער בעקאַנטער אַרטיסט שמואל לאַנדוי.

אָפּצייכנונג לטובת דער „געז. אָוונט-קורסן" פאַר אַרבייטער

די אָפּצייכנונג, וועלכע קומט פאַר פרייטאָג, דעם 19 ד. ח. האָט ארויסגערופען א שטאַרקע פּראָאינטערעסירונג צווישען די ברייטסטע שיכטען פון דער לאָדזער בעפעלקערונג.

א גרויסער טייל אַרבייטער, געוועזענע שילער פון די אָוונט-שולען פון דער דערמאָנטער געזעלשאַפט, וועלכע שאַצען אָפּ די נוציגקייט פון דער אינסטיטוציע, האָט זיך געשטעלט פריייוויליג צו דער אַרבייט, בכדי מיטצוהעלפען דעם דערפאָלג פון דער אָפּצייכנונג.

ווי אונז איז בעקאַנט, האָט די געזעלשאַפט אָוונט-קורסען זיך געשטעלט פאַר אַנ'אויפגאַבע צום אָנהויב יאָהר אויסצובּרייטערן איהר טעטיגקייט און אויך שאַפען ספּעציעלע קורסען פאַר לעהרער פון אָוונט-שולען, ווי אויך אינסטרוקטאָרען פאַר דער פּראָווינץ. די אַרבייטער און פאָלקס-מאַסען וועלען זיכער אָפּשאַצען די וויכטיגקייט פון דעם פּרעכטיגען קולטור-בנין און מיטהעלפען דעם ערפאָלג פון דער אָפּצייכנונג.

צוביסען פון א משוגענעם הונט

(מ) די וועטערינער אָפּטיילונג ביים מאַגיסטראַט טיילט מיט, אז מיטוואָך דעם 12 ה. ח. האָט מען פעסטגעשטעלט משוגעת ביי א ווייסען הונט, א. שפּיץ. דער הונט איז געפאַלען אויף אַנדזשעיאַ ביים הויז נומער 9 פּערזאָנען וואָס זענען אין דער אָנגעוויזענער צייט צוביסען געוואָרען דורך הינט אויף דער גאַס דאַרפען זיך מעלדען אין וועטערינאַרען-אַמט, נאַרוטאָוויטש 65 2-טער שטאָק צימער 13.

פון דוד הערמאַן טעאַטער

היינט און מאָרגען די שטאַרק אויסגענומענע פּרעכטיגע דראַמאַטישע לעגענדע פון יעקב פּרענער „דער נסיון", וועלכער ווערט געשפּילט טאָג-טעגליך ביי אַנ'אויספּערקויפט טעאַטער.

דער שיינער דיאַלאָג, העררליכע דעקאָראַציעס און קאָסטיומען און דאָס קינסטלערישע שפּיל פון די שוישפּילער מיט דעם פּרעמיער יוסף קאַמען בראש געבען די זיכערסטע גאַראַנטיע, אַז „דער נסיון" וועט בלייבען דער שלאַגער פונ'ם היינטיגען רעפּערטואַר פונ'ם יודישען טעאַטער אין לאָדז.

א וועה-געשריי פון יוד. פּליוש-וועבער
יודישע פּליוש-פאַבריקאַנטען לאָזען נישט אויס-געהען פאַר נויט 5 יודישע פּליוש-וועבער!

נאָך פאַר'ן קריג האָבען יודישע געזעלשאַפטליכע טוער זיך בעשעפטיגט מיט דער פּראַגע, וועגען איבערפיהרען האַנט-וועבער צו אַרבייטען אויף מעכאַנישע וועב-שטוהלען. צווישען אַנדערע איז די אַקציע געפיהרט געוואָרען אויך ביי די פּליוש-וועבער און אַ קליינע צאָהל אַרבייטער האָבען געהאַט די זכיה זיך אויסצולערנען אַרבייטען אויף מעכאַנישע שטוהלען.

אָבער ס'איז ענטשטאַנען אַ שוועריגקייט — די פּוילישע און דייטשע אַרבייטער האָבען נישט געוואָלט צולאָזען זייערע יודישע חברים צו אַרבייטען אין די פאַבריקען צוזאַמען מיט זיי. אין אייניגע פאַבריקען איז אַפילו געקומען צוליב דעם צו שאַרפע קאָנפליקטען, אָבער די פירמע וו. גוראַלסקי (פּאָמאַרסקאַ 38) האָט זיך נישט געלאָזט טעראָריזירען און האָט צווישען אַנדערע אַרבייטער בעשעפטיגט אויך יודישע, דאָס איז געווען די איינציגע יודישע פאַבריק, וואָס האָט בעשעפטיגט אויף מעכאַנישע שטוהלען יודישע אַרבייטער. אין צייט פון קריזיס האָט זיך די פאַבריק טיילווייז אָפּגעשטעלט און איצט באַכדעם ווי זי איז ווידער געלאָזען געוואָרען אין בעטריב, ווערען דאָרט בעשעפטיגט פינף יודישע וועבער-אַרבייטער.

אין לאָדז זענען פערהאַן נאָך פינף יודישע פּליוש-וועבער און זיי דרעהען זיך אַרום אַרבייטסלאָז און ליידען הונגער, ס'זענען פערהאַן ביי אונז אין שטאָט נאָך יודישע פּליוש-פאַבריקאַנטען די ה"ה: ביימאַן, זאַקס, אַש מיר יודישע אַרבייטער אַפּעלירען צו זיי. אַז זיי זאָלען עפענען זייערע יודישע הערצער און מאַכען אַ וועג פאַר די יודישע אַרבייטער אין זייערע פאַבריקען. מיר האַלטען אַז היינט צו טאָג וועט קיינער פון די פּוילישע אַרבייטער אַקטיוו נישט וואַגען אַרויסטרעטען אויב מען וועט צונעהמען אַלס אַרבייטער אַ יוד. ס'העננט אָפּ נאָר פונ'ם גוטען ווילען מצד די יודישע פאַבריקאַנטען און מיר אַפּעלירען צו זיי, אַז זיי זאָלען דעם דאָזיגען גוטע ווילען אַרויסווייזען.

מיט דרך ארץ

א גרופּע יוד. פּליוש-וועבער

דרייסטער באנדיטען-איבערפאל אין צענטרום פון קראקא

(פון אונזער קארעספאנדענט)

— שבת אינדערפריה איז גאנץ קראקא גע־שטעלט געווארען אויף די פיס צוליב א אומגע־הויערען דרייסטען באנדיטען־אנפאל אין צענטרום פון דער שטאט.

אין ראג־הויז קארמעליצקא 44 וועלכע ס׳־איז איינע פון די רוישיגסטע פונקטען אין קראקא, וואוינט אין א גרויסע דירה דער דירעקטאר פון דער קויהלען־גרוב אין יאווארזשנא ד״ר וולאדעק. שבת אינדערפריה ווען ער איז ארויסגעגאנגען אין זיין ביורא אריין, האט עמיץ אנגעקלאפט אין דער טיר. דאס אנוועזענדע מיידעל ראזאליא פיא־טעק האט געעפענט די טיר, אין דעם מאמענט האט א באנדיט מיט א פערמאסקירט פנים זי געגעבען א האסטיקען שטופ אוועק און מיט א רעוואלווער אין דער האנד, האט ער צו איהר אויסגערופען „שטיל! מיר זענען געקומען רויבען".

נאך איהם זענען באלד אריין אין דער וואוי־נונג דריי אנדערע באנדיטען, דער ערשטער האט אריינגעשלעפט דאס מיידעל אין קיך וואו ער האט איהר בעפוילען דאס זי זאל זיך אוועקלעגען אויפ׳ן בעט, און דערווייל האבען די אנדערע דריי אנגע־הויבען רויבען, זיי זענען אריין אין שטוב וואו עס זענען געשטאנען די ווערטהיימער־פייער־קאסע, זי אומגעדרעהט און אויפגעשניטען מיט א קנאק דעם דנא, נאכ׳ן אויסרויבען די קאסע האבען זיי דאס מיידעל אריינגעצויגען אינ׳ם באדע־צימער, צי פערשלאסען און מיט א שמאטע אבגעווישט אלע אנגעריהרטע זאכען בכדי צו פערווישען די האנד־אבדרוקען און פערלאזט די וואוינונג.

נאכ׳ן פערלאזען די וואוינונג דורך די באנ־דיטען האט דאס מיידעל אויסגעהאקט די שויב אין דער טיר פונ׳ם באדע־צימער, ארויסגעקריגען זיך אויפ׳ן קארידאר און אנגעהויבען צו רופען הילף. עס זענען זיך באלד צוזאמענגעלאפען די שכנים און פאליציי, וועלכע האבען אבער שוין נישט געטראפען קיין שום שפור פון די באנדיטען.

גלייכצייטיג האט מען צווישען געגעבען דעם ד״ר וולאדעק וועגען דעם באנדיטען־אנפאל, וועל־כער איז באלד אנגעקומען און פעסטגעשטעלט, דאס פון דער פייער־קאסע האבען די באנדיטען צוגענו־מען 1000 זל. געלד 4 גאלדענע 20 דאלאר־שטיק, א גרויסע צאהל טשעכישע קראנען, עסטרייכישע שילינגס, א געוויסע צאהל גאלד־געלדער פון אורוג־וואי און בראזיליען וועלכע האבען געוואויגען א קנאפען קילא, און ציהרונג פאר צוויי טויזענד דאלאר.

די פאליציי האט באלד אנגעהויבען א אויס־פארשונג און א געיעג נאך די באנדיטען, לויט די אנגעגעבענע ריכטונגען פון די עדות, אויך דאס מיידעל האט מען פערהאלטען אונטער׳ן חשד אז זי זאל האבען געווען אין פערבינדונג מיט די באנדיטען, די אויספארשונג האט נאך דערוויל נישט געגעבען קיין שום רעזולטאטען.

דער דרייסטער באנדיטען־איבערפאל האט גע־מאכט א גרויסען רושם אין קראקא, צוליב דעם, וואס קראקא איז לעצטענס געווען דאס ארט פון א גאנצע רייה באנדיטען אנפאלען, וועלכע ווערען אויסגעפיהרט אויפ׳ן לעצטען אמעריקאנער שטיי־גער, און די קראקאווער בעפעלקערונג איז דעריבער שטארק בעזארגט און פערלאנגט צו פערשטארקען די זיכערקייט איבער די קראקאווער בירגער.

מ. בלאט.

גאנצער סאוויעט איז בעזייטיגט געווארען

צוליב זיין אנטיסעמיטישער האנדלונג

מאסקווע (יט״א) פון דער שטאט דער־בענט (סאוויעטישער דאגעסטאן) איז מען מודיע, אז די גאנצע ארטיגע אדמיניסטראציע איז גע־ווארען בעזייטיגט דורך דער אויפזיכטס־מאכט און איניגע בעאמטע זענען אפילו צוגעצויגען געווארען צו געריכטליכער פעראנטווארטליכקייט פאר אנטי־סעמיטישער האנדלונג לגבי דער ארטיגער יו־דישער בעפעלקערונג.

די געשיכטע שטעלט זיך פאר אזוי: זייט א געוויסע צייט האט זיך אין דער שטאט דערבענט געפיהלט א שטארקער מאנגעל אין נאפט, וואס איז געווען א פועל יוצא פון שפעקולאציע מצד געוויסע סוחרים, וועלכע האבען אויפגעקויפט אלע זאפאסען פון נאפט. דער ארטיגער סאוויעט האט פעראָרדענט דורכצופיהרען א רעוויזיע אין די הייזער פון אלע „נעפמאנען", וועלכע מ׳האט חושד געווען אין דער דאזיגער שפעקולאציע. דער פאליציי־קאמענדאנט בארוסקאוו און דער קאמאנדיר פון די פייערלעשער גארדען, וועלכע מ׳האט איבערגעגעבען די אויפגא־בע צו דורכפיהר׳ען דעם בעפעהל פונ׳ם סאוויעט, האבען פעראָרדענט צו דורכפיהרען די רעוויזיע בלויז אין דער יודישער געגענד פון דער שטאט, ווען די ארטיגע יודען האבען דערלאנגט א פראָ־טעסט געגען דער דאזיגער האנדלונג צום פראָ־קורא׳ר מאטאקאוו, האט דער לעצטער געגען דעם לחלוטין נישט רעאגירט. די יודען האבען זיך דאן געווענדעט מיט אן׳אנקלאגע צו דעם ראיאן־קאָ־מיטעט פון דער קאמוניסטישער פארטיי, וועלכע האט דורכגעפיהרט אן׳אויספארשונג. אלס רעזול־טאט פון דער אויספארשונג זענען אלע מיטגלידער פון דעם ארטיגען סאוויעט געווארען בעזייטיגט און דער פראקורא׳ר מאטאקאוו האט בעקומען א פארוואורף. א חוץ דעם האט זיך דער קאמוניס־טישער קאמיטעט געווענדעט צו מאטאקאווס הע־כערע מאכט מיט אן׳ערקלערונג, אז דער קאמיטעט געפינט איין פאר נויטיג מאטאקאוו׳ן צו איבער־פיהרען אין אן׳אנדער ארט. די הויפט שולדיגע בארסוקאוו און גארדען זענען צוגעצויגע געווא־רען צו געריכטליכער פעראנטווארטליכקייט און אוי־סער דעם האט מען בארסוקאווען אויסגעשלאסען פון דער קאמוניסטישער פארטיי.

—=:0:=—

לאדזער יודישער קאמעראל-טעאטער

אלעע 1-טער מאי 2. געוו. ענגלישער זאל (פריש רעמאנטירט)

דירעקטאר: דוד צעלמייסטער.

גאסטשפילן פון דוד הערמאן-טעאטער

מיט׳ן אנטייל פון פרעמיער פון דער ווילנער טרופע יוסף קאמען

היינט, דאנערשטאג, דעם 18-טען, 9.30 אוונט און די ווייטערדיגע טעג

„דער נסיון" דראמאטישע לעגענדע אין 3 אקטען — פון יעקב פרעגער. —

פערזאנען:

ליבל שנפדער —	ראקאוו יחיאל
חנה לאה, זיין ווייב —	קאהאן באשע
דוד׳ל, זייער זוהן —	בירנבוים דוד
ר׳ שלום פרנס —	מעסינגער מיכאל
ר׳ מאטעל — —	הירשפעלד זלמן
ערשטער יוד — —	ווילבער יחיאל
צווייטער יוד — —	—
דיקע יודענע — —	בת שבע
דער שורה — — —	קורלענדער יעקב
דידי, זיין טאכטער —	קעניג דינה
באבע, דעם שורה׳ס מוטער	נערה רבקה
יאן (אשמדאי) ברחן	קאמען יוסף
1-טער גוי — — —	אולריך דוד
2-טער גוי — — —	—

יודען, מיידלעך, היידאמאקעס, פויערים.

פרייזען טעגליך פון 50 גר. ביז 1.50 זל.

ס׳בעטייליגען זיך: געוועזענע מיטגלידער פון דער ווילנער טרופע – אולריך דוד, בירנבוים דוד, הירשפעלד זלמן, מעסינגער מיכאל, קעניג דינה, קורלענדער יעקב מיט דעם פרעמיער יוסף קאמען בראש, ווי אויך נערה רבקה, יחיאל ראקאוו, בת־שבע.

אינסצעניזאציע און רעזשי: דוד הערמאן. אדמינ. לייטער: א. גאריעלאוו.

בילעטען צו בעקומען אין קאנדיטארייי פון ה׳ ראשגאלד (פיעטריקאווער 38) און א גאנצען טאג אין דער קאסע פון טעאטער.

איינשטיין זאגט א געלונגענעם וויץ

וועגען זיין טעאריע און יודישקייט

מען רעדט איצט פיל וועגען א וויץ, וואס איינ־שטיין האט געזאגט וועהרענד זיין בעזוך אין דער אקספארדער אוניווערזיטעט.

דער פראפעסאר איז געווען איינגעלאדען צו א מיטאג פון איינעם פון די אוניווערזיטעט־בעאמטע. ווען מ׳האט שוין געהאלטען ביים טרינקען קאווע האבען זיך די פרויען צוגערוקט נעהנטער צו איינ־שטיינען, און איהם געפרעגט:

— זייט איהר איבערצייגט, אז אייער טעאריע פון רעלאטיוויטעט איז ריכטיג?

— יא, — האט איינשטיין געענטפערט, — איך גלויב, אז עס איז ריכטיג, אבער די ריכטיגקייט דער־פון וועט ערשט בעוויזען ווערען אין יאהר 1981, ווען איך וועל זיין טויט.

— או וואס וועט דאן זיין? — האבען די פרוי־ען געפרעגט.

— דאן, — האט דער פראפעסאר געזאגט, — רעכט, וועלען די דייטשען זאגען, אז איך בין א דייטש, און די פראנצויזען וועלען זאגען, אז איך בין א יוד; אויב אבער עס וועט בעוויזען ווערען, אז עס איז נישט ריכטיג, וועלען די דייטשען זאגען, אז איך בין א יוד, און די פראנצויזען וועלען זאגען, אז איך בין א דייטש.

Dr. med. J. Lubicz

כירורג-ארטאפעד

האט זיך איבערגעצויגען פון גדאנסקא 28 אויף פאלודניאווא 9, טעל. 183-17

קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער

אייגענע פראצאווניע פון זעמטליכע ארטאפעדישע צוגעשטעלן, ווי: וקלאדקעס אויף פלאטפוסען, קינסטליכע הענט און פיס, גארסעטען א. ז. וו.

נעמט אן פון 2,30 ביז 4,30 נאכמיטאג.

דער „פוילישער שטערן"

(20

סענסאציאנעלער ראמאן פון דעם וועלט-קריג

הארי האט געוואלט עפעס א פרעג טון, נאר עס האט זיך געעפענט די טיר, און עס איז אריינגעקו־מען דאס דינסט־מיידעל, וועלכע הארי האט געהאט געזעהן אין טעאטער־גארדעראב אין לאנדאן.

זי איז שנעל צוגעגאנגען צו דער טענצערין, איינגערוימט איהר עטליכע ווערטער אויפ׳ן אויער, און די יונגע פרוי איז דערשראקען אויפגעשפרונגען

— איהר וועט מיר אויף א מינוט ענטשולדיגען!

— האט זי א זאג געטון צו הארין, און איז שנעל ארויס נאך דעם דינסטמיידעל.

הארי איז געבליבען אליין.

פלוצים האט זיך פון אונטען דערהערט דער בייזער קול פון נור־על־דין.

הארי האט פארזיכטיג געעפענט די טיר, און געכאפט א בליק אין קארידאר ארויס.

אין קארידאר און אויף די טרעפען איז קיינער נישט געווען.

הארי איז צוגעגאנגען צו דעם פארענס, און אראפגעקוקט אונטען אראפ, אבער אויך אונטען איז קיינער נישט געווען.

פון די טרעפען ארויס איז געווען אויסגעהאקט א קליין פענסטערל, וואס איז ארויסגעגאנגען אין דעם איבערליכען הויף פון דער קרעטשמע.

הארי האט ארויסגעקוקט דורכ׳ן פענסטער...

דאס קליינע הויפעל איז געווען בעלויכטען מיט א לאמטער, וואס איז געווען אויפגעהאנגען איבער׳ן בריקעל.

אונטער דעם דאזיגען לאמטער איז געשטאנען צוזאמען מיט דער דינסטמיידעל נור־על־דין און אויפגערעגטערהייד זיך אויסגע׳טענה׳ט מיט עפעס א הויכען מאנסביל אין א יעגער־אנצוג, מיט א יעגער־ביקס אויף די פלייצעס.

דער פערשוין האט אויפגעהויבען דעם קאפ און די שיין פון לאמטער איז געפאלען אויף זיין פנים:

מיט גרויס איבעראשונג האט הארי דער־קענט אין דעם פערשוין — דעם קאפיטאן שטרענג..

קאפיטעל זיבעצן

א קארטען-שפיל

הארי האט זיך ממש אנגעקלעבט אין דעם פערשטויבטען פענסטערל.

ווייזט אויס, שטרענג האט זיך אפגעשטעלט אין דער דאזיגער קרעטשמע.

קיין שום אויסטערלישעס איז אין דעם אייגענט־ליך, נישט געווען, מחמת ער אליין האט דאך גע־זאגט הארי׳ן, אז ער פאהרט ארויס אויף יאגד אין עסעקער גראפענטום, און די בלאטעס דא זענען געווען בעריהמט אין גאנצען לאנד מיט זייערע ווייל־דע ענטלעך און גענדז.

הארי האט אבער פאר יעדען פרייז געוואלט אויסמיידען א צוזאמענטרעפעניש מיט איהם, ווייל די קלוגע דורכדרינגליכע אויגען פונ׳ם קאפיטאן האבען געקאנט אויפדעקען זיין פערשטעלעניש.

שטרענג האט געקאנט די טענצערין: קאן דאך זיין, אז זיי האבען בכיוון אפגעשמועסט זיך דא צוזאמענצוטרעפען אין דער קרעטשמע.

אויב ער זאל זיך דערוויסען וועגען זיין, הא־רי׳ס מאסקאראד, און וועט מיטטיילען דער טענצע־רין זיינע חשדים, איז דאס גאנצע „שיסעל מי־גרייפלעך" איבערגעקעהרט.

ווידער גיין אנפערטרויען איהם דעם סוד, און בעטען ביי איהם אונטערשטיצונג האט ער נישט געקאנט, ווייל דאס וואלט דאך אבסאלוט נישט גע־ווען אין הסכם מיט דעם שטרענגען אויפטראג פונ׳ הויפט־קאמענדאנט.

אלזא, איז איהם געבליבען, נאר איין אויסוועג אנטלויפען...

אבער, צי וועט איהם געראטען צו פערשווינדען פונדאנען אומבעמערקטערהייד? !.

ס׳איז נאך גאט צו דאנקען און צו לויבען וואס ער האט נישט מיטגענומען מיט זיך דעם מא־טאציקל — דער רויש פונ׳ם מאטאר וואלט דאך איהם זיכער געהאט פערראטען.

איצט אבער דארף ער זיך נאר אריבערקרי־גען איבער׳ן פארקאן, און דער נעבעל וועט איהם שוין אליין ווי געהעריג אויסבעהאלטען.

ארויסגיין פונ׳ם הויז האט מען נאר געקאנט דורך דעם אונטערשטען זאל.

אויב ער זאל אהין אריין, וועט מען איהם גלייך בעמערקען...

איז הארי געשטאנען ביים פענסטער און נישט בעוואוסט, וואס ער זאל דא אנהויבען צו טון.

אין א מינוט שפעטער איז נור־על־דין צוריק אריין אין הויז.

שטרענג מיט דער ביקס אויף דער פלייצע איז אריין תיכף נאך איהר.

הארי האט געהערט, ווי הינטער איהם האט זיך צוגעקלאפט די טיר.

מעהר האט ער זיך שוין נישט געשוב׳ט.

ביים פענסטער האט זיך ארונטערגעלאזט א ריבע.

האט ער שטיל אויפגעעפענט דאס פענסטער און מיט די הענד נאכקאנטראלירט די פעסטקייט פון דער דאזיגער ריבע.

אין א ווייל׳ע דערנאך איז ער שוין געהאנגען אין דער לופט. אנכאפענדיג זיך אין דעם וואסער־טרויב, און זיך אנגעהויבען [illegible] ארונטער־צולאזען אונטען.

אונטען האט זיך געעפענט די טיר, און שטרענג האט אויפ׳ן קול אויסגעשריגען:

— רופוס! רופוס!.. וואו האסטו זיך אהינגע־[illegible]ן, טייוועל איינער! ?

הארי האט אנגעשטרענגט די מוסקולען און איז פערגליווערט געווארען אין דער לופט:

אויב שטרענג זאל ארויס אין הויף איז א [illegible]שען־טאג מיט איהם.

די אדערען אויפ׳ן שטערען האבען זיך ביי איהם אנגעגאסען מיט בלוט, און די שלייפען האט ער האט געפיהלט, אז אויב עס זאלאנ׳ נאך [illegible]ערען צוויי מינוט, וועט ער נישט אויסהאלטען, און אראפקוילערען זיך אויף דער ערד.

אונטען אבער האט א ביל געטון א הונד.

שטרענג האט איהם געזאגט עטליכע ווערטער, און אריינעהמענדיג איהם אין שטוב, האט ער צו־געמאכט די טיר.

דער וועג איז געווען פריי.

הארי האט זיך שנעל ארונטערגעלאזט אין הויף און זיך פערשטעקט הינטער א הויכען האלץ.

דורכ׳ן בעלויכטענעם פענסטער האט מען גע־קאנט זעהען דעם אינעווייניג פון דער קרעטשמע.

ערגיץ אין הויז אינעווייניג האט זיך דערהערט אן׳אויסגעשריי פון א פרוי...

שטרענג, וועלכער איז געזעסען ביים טיש, האט אפגעשטעלט דאס גלאז און אויפגעהויבען דעם קאפ.

נאכ׳ן געשריי האט זיך דערהערט א שווערער קלאפ, ווי פונ׳ם פאלען פון א מענשען.

אין א מינוט שפעטער איז צו שטרענגס טיש צוגעקומען א פערשוין מיט א געלען פנים און א זאג געטון א פאר ווערטער, אנווייזענדיג אויף עפעס מיט ד׳ן פינגער.

דער קאפיטאן שטרענג האט גוטמוטיג צוגע־שאקעלט מיט׳ן קאפ, אז ס׳איז גוט אזוי, א קלאפ געטון דעם געלען פערשוין אין דער פלייצע, און איז מיט איהם ארויס פון זאל.

(פארזעצונג קומט).

ישיבה-בחורים פון פרעסבורג, טשעכאסלאוואקיע,

פיהרען מלחמות צוליב א שעהנהייטס-קעניגין

די צוויי אנפיהרער פון די מלחמות ווילען יעדער אייגער, אז מ'זאל קרוינען דוקא זיין כלה

די בעריהמטע אלטע יודישע שטאט פרעסבורג, וועלכע ליגט ביים ברעג פון טייך דאנאי, 2 שטונדען רייזע פון וויען, האט פריהער, ביי דער אלטער עסטרייך-אונגארישער אימפעריע, געהערט צו אונגארן. איצט הייסט פרעסבורג „בראטיסלאווא" און געהערט צו טשעכא-סלאוואקיע.

פרעסבורג, אדער ווי יודען רופען די שטאט, פרישפארג, איז בעריהמט מיט איהרע גרויסע ישיבות און גרויסע למדנים און רבנים וועלכע די ישיבות האבען ארויסגעגעבען אין אלטע צייטען און גיבען נאך איצט ארויס. די רייכסטע און פאנעהמסטע יודישע פאמיליעס פון אלטען עסטרייך-אונגארן פלעגען שיקען זייערע זיהן לערנען אין די פרישבארגער ישיבות. פרישבארג האט ארויסגעגעבען כלי קודש, רבנים, דיינים, שוחטים, מלמדים, א. ז. וו. פאר אלע קהלות. א פרישבארגער ישיבה-בחור איז נאך איצט אויך א גרויסער יחוס פאר א שידוך.

אבער פרעסבורג איז נאך אין אנ'אנדערהינזיכט א גרויסע יחסנ'טע. פרעסבורג ווערט אנגערופען די „קרוינונגס-שטאט" ווייל דארטען פלעגען אין אלטע צייטען געקרוינט ווערען די האבסבורגער מאנארכען.

היינט האט פרעסבורג פערלוירען, פערשטעהט זיך, פיל פון איהר אלטען גלאנץ און יחוס. די טשעכישע רעגירונג בעמיהט זיך צו מאכען פון בראטיסלאווא, ווי פרעסבורג הייסט אין טשעכיש, פאר א טשעכישע שטאט, און פאר א וויכטיגען האנדעלס-פלאץ צווישען טשעכא-סלאוואקיע און עסטרייך, ווייל די שטאט ליגט ביים גרעניץ פון די צוויי לענדער. די אלטע אריסטאקראטישע „קרוינונגס-שטאט" פון די הערשער און קעניגען, און די שטאט פון די בעריהמטע ישיבות פערוואנדעלט זיך ביסלעכווייז אין א מאדערנעם צענטער פון האנדעל און אינדוסטריע, מיט געשעפטען און פאבריקען, אין וועלכע יודען זענען שטארק בעטייליגט.

אבער די בעריהמטע ישיבות אין די ענגע אלט פרענקישע יודישע געסלעך אין פרעסבורג זענען נאך איצט אויך פערהאן, און זיי בליהען מיט לומדות ווי צוריק מיט הונדערטער יאהרען, נישט מעהר דער גרעסטער טייל פון די פרישבארגער ישיבה-בחורים זענען שוין היינט-וועלטליכע מענשען און פערנעהמען זיך, א חוץ מיט לערנען גמרא, אויך מיט האנדעל און מלאכות.

פיל פון זיי זענען זאגאר ארבייטער אין די פערשידענע פאבריקען, אנגעשטעלטע אין געשעפטען, און אזוי ווייטער. זיי קליידען זיך ווי די פרומע אונגארישע יודען: בריימע סאמעטענע היט, קורצע רעק, לאנגע פאות, און קליינע שווארצע בערדלעך. נאטירליך בענוצען זיי די לאנדס-שפראך, טשעכיש. זיי בענוצען זיך אויך פיל מיט דער אונגארישער שפראך, זיי קענען גוט העבראיש, און זייער מאמע-לשון איז דאס אלטע יודיש-דייטש פון טייטש-חומש מאנכע פון זיי זענען אין געהיים ציוניסטען, וואס דאס איז פערעכענט פאר א שרעקליכע אפיקורסות.

איהר וועט פרעגען, וואס זענען דאס פאר א סארט ישיבה-בחורים, וואס פערנעהמען זיך גאר מיט האנדעל אדער זענען אנגעשטעלטע, צי גאר בעלי-מלאכות און פאבריק-ארבייטער? וועל איך אייך ערקלערען. דער טיפ ישיבה-בחור איז א גאנץ אנדערער ווי דער ישיבה-בחור פון פוילען אדער ליטע, וואו זיי זיצען גאנצע טעג אין די בתי-מדרשים אדער ישיבות און לערנען, דער ישיבה-בחור פון טשעכאסלאוואקיי זיצט אין דער ישיבה און לערנט בלויז אין זיין פרייער צייט, דאס הייסט, אין די אווענדען, נאך דער טעגליכער בעשעפטיגונג, און אויך אום שבת, זונטאג און ימים-טובים, אזא יונגערמאן רופט זיך מיט שטאלץ „באכער" (בחור), זיי זענען די זיהן פון פרומע יודען, זיי טוען פיזישע ארבייט, זיי זענען שעהנע, געזונטע יונגעלייט, מיט לעבעדיגע, גלאנציגע אויגען און פרישע באקען און זיי זענען ווייט נישט פון דעם טיפ „אויסגעוויקטע הערינג".

וואס אנבעטרעפט די ישיבה-בחורים פון פרישבארג מאכען זיי פון זייערע בעשעפטיגונגען א גאנץ פיינעם לעבען. זיי געהען שעהן געקליידעט און פערנעמען זיך, א חוץ מיט דער גמרא, אויך מיט וועלטליכע אנגעלעגענהייטען. צום ביישפיל מיט ספארט, מיט פאליטיק, און קהלשע ארבייט, די „בחורים" ווי מען רופט זיי, זענען אזוי צו זאגען די „סאמע סמעטענע" פון דער יודישער שטאט פרעסבורג.

איצט האט פאסירט אין פרעסבורג פאלגענדע טשיקאווע געשיכטע, מיט וועלכער די גאנצע שטאט קאכט:

די ישיבה-בחורים פון פרעסבורג פיהרען א מלחמה וועגע זא „שעהנהייטס-קעניגין". די יודען פון פרעסבורג האבען געוועהלט א שעהנהייטסקעניגין, א יודישע, פערשטעהט זיך, די שעהנהייטס זשורי, די מבינים, וועלכע האבען געקליבען די שעהנהייטס-קעניגין זענען געווען די ישיבה-בחורים.

עס זענען געווען ווי געוועהנליך, קאנקורענטקעס, און די וואהלען זענען נישט צוגעגאנגען כשורה. די מלחמה צווישען די בחורים איז א געפעהרליכע, די מלחמה קומט פאר אין בית-המדרש אדער אין דער ישיבה, אבער מען ווארפט זיך נישט בלויז מיט שמאטעס אין די קעפ, מען צופט זיך אויך די בערדלעך, און עס פליהען שטריימלעך, די פרעסבורגער „בחורים "זענען געזונטע יונגען, הארעפאשניקעס, בעלי-מלאכות, פליהען טאקע פעטש, ווי ברעטער. מען האקט זיך אויס ציין, מען שפאלט קעפ, און מען דערצעהלט אז איינער האט זאגאר געכאפט א מעסער.

עס איז איבעריג צו זאגען, אז אלע טאטעס און מאמעס האבען געוואלט, אז זייערע טעכטער זאלען געקרוינט ווער'ען אלס „שעהנהייט-קעניגין", די טאטעס האבען געזאגט תהילים, די מאמעס זענען געלאפע[ן] (אויף), טויזענט-יאהריגען אלטען פרעסבורגער „הייל'גען ארט" רייסען קברים, אז די באבעס, די צדקניות זאלען זיך מיהען פאר זייערע טעכטער.

די בחורים פון דער „שעהנהייטס-זשורי" זענען געקומען צו די וואהלען מיט שטעקענס, מאנכע האבען בעהאלטען שייטען האלץ אונטער די פאלעס, מען האט זיך געריכט אויף א היציגען "וואהלקאמף".

די שעהנהייטס-קאנקורענטקעס אליין האבען אין יענעם טאג געפאסט, ווי עס פאסט פאר א יודישע טאכטער, וואס יעדע פון זיי וויל זיין א אסתר המלכה, עס האבען זיך באלד געבילדעט צוויי צדדים וועלכע האבען זיך בעקעמפט ביי די וואהלען.

דער פיהרער פון ערשטען צד איז געווען — לאמיר איהם אנרופען — ר' שמעלקע'ע ב. א ישיבה בחור מיט א שווארץ בערדעל, מיט לאנגע פאות'ן און שווארצע אויגען, ער איז דער בעסטער קאפ, א למדן א מופלג. ער האט אנגעפיהרט אז זיין כלה שרהלע ג., זאל געקרוינט ווערען אלס שעהנהייטס-קעניגין.

זיין קאנקורענט איז געווען דער בחור — לאמיר איהם אנרופען — ר' בנמין פ., א רויטער, א היציגער אויך א למדן, א מופלג, אבער אביסעל א קלענערער פון ר' שמעלקעלען, און ער האט געוואלט אז זיין כלה — לאמיר איהר אנרופען — פריילין רבקה ל., זאל געקרוינט ווערען אלס שעהנהייטס-קעניגין, וואס עס בעדייט „טראר" ווייס מען עס איז פויסט-רעכט, און די בעדייטונג פון „דיקטאטור" ווייס מען אויך. דאס מיינט: „ווילסטו נישט מיט גוטען, געברויך איך געוואלד".

ר' שמעלקעלע האט אין בית-המדרש א פאטש געטון מיט'ן פראלביק אויפ'ן בעלעמער געהייסען זיין שא-שטיל און מודיע געווען אז ווער עס וועט נישט אפגעבען זיין שטימע פאר זיין כלה, שרהלע, מעג זיך בעצייטענס נייהען א בייטעל פאר זיינע ציינער.

ר' בנימין האט אנגעשריבען א קול קורא וועלכע ער האט צוקלעפט אין די יודישע גאסען אויף די ווענט. דער „קול קורא" האט זיך אנגעהויבען מיט „שמע ישראל" און האט זיך געלעזען אזוי געפעהר אזוי:

„יודען בני רחמנים! צאן קדשים! עס ווירד געטון טון איינע גרויסע אונוואהרע בגבולינג, אין אונזערע געניצען. רשעים פעלשען די וואהל של היפת תואר (שעהנהייט). די זינדע איז זעהר גרויס, מיר וועלען ניכט דערלאזען, אז דאס הארץ פון אונזערע פיינדע זאל זיך פרעהען מיט איינעם בעזיג, ווער עס וועט נישט אפגעבען זיין שטימע פאר בתולה יקרה יפת תואר מרת רבקהלע תחי', דער ווירד האבען איין שווארצען סוף. מאן ווירד איהם אונטערברעכען די זייטען.

„נאום החתן ר' בנימין פ."

האט זיך טאקע אין טאג פון די וואהלען דער עולם דערשראקען, און די בחורים פון דער "שעהנהייטס-זשורי" די שעהנהייטס-מבינים, זענען ערפאלען אויפן שכל און האבען אפגעגעבען זייערע שטימען פאר ביידע שעהנהייטס-קאנקורענטקעס, פאר שרהלען און רבקהלען.

ביידע האבען געהאט א גלייכע צאהל שטימען און ביידע צדדים טענה'ן איצט, אז בלויז זייער שעהנהייטס-קעניגין איז געוועהלט.

וועמען זאל מען אבער אנטון די קרוין — ר' שמעלקעלעס כלה שרה'לען, צו ר' בנימינ'ס כלה, רבקה'לען?

אט דאס איז איצט די פראגע צוליב וועלכער די פרעסבורגער ישיבה-בחורים רייסען זיך ארום און אין פרעסבורג איז פריילעך, פעטש פליהען ווי ברעטער.

לויפען יודען, שמייע און פרעגען מיט גרויס אינטערעס איינער דעם אנדערען אזוי ווי זיי וואלטען גאר קיין אנדערע דאגות, נישט געהאט:

— נו, וואס הערט זיך?

— וואס זאל זיך הערען? ס'איז שלעכט!

— מ'האט געוועהלט?

— געוועהלט.

— וועמען? שרהלען, צי רבקה'לען?

— ביידען.

— נו, און געקרוינט?

— געקרוינט אויך.

— וועלכע?

— ביידען.

אבי איבערגעקומען בשלום — קוויקען זיך יודען.

געוועזענער מיליטער-בעאמטער
ב. מאז
פיעטריקאווער № 10
שרייבט ביטעס און גיט געוויסענהאפטע עצות אין אלע
מיליטער-ענינים.

גראנדיעזער
ספארט=טאג
די יודישע פאלקס-יוגענד
וועט דעמאנסטרירן איהרע
פיזישע דערגרייכונגען

39)

ד. איזראעל

ליבע און טויט

סענסאציאנ. ערא[ט]ישער ראמאן פון לאדזער לעבען

נירענבערג האט שוין געווארט אויף סאניען. ער האט ז יזעהר פריינדליך בעגריסט, און געקושט איהר האנד. סאניע איז געבליבען אינגאנצען גלייכגילטיג צו אלעם וואס קומט פאר.

— ענטשולדיג מיר טייערע סאניע, וואס איך האב דיך אזוי געלאזען נעכטען אין די הענד פון די באנדיטען. אבער דו האסט דאך אליין געזעהען אז אנדערש האב איך נישט געקענט, יעדע בעוועגונג מיינע האט געקענט ברענגען צו בלוט-פערגיסונג.

סאניע האט גארנישט געענטפערט, איהרע אויגען זענען געווען מאט און אהן יעדען אויסדרוק געקוקט אויף נירענבערג'ן.

— צי האבען זיי דיר עפעס שלעכטס געטון, סאניע, זאג דאס מיר, איך וועל אננעהמען מיטלען אז מען זאל די אויסוואורפען כאפען.

— זיי האבען מיר גארנישט געטון, איך בין נאר שרעקליך מיד.

— דאס וועט פעראיבערגעהן, סאניע, מיר וועלען איינגיכען אוועקפאהרען פון דאנען, ווייט, ווייט מיר וועלען צוזאמען זיין אזוי גליקליך, נירענבערג האט פעסט געדריקט סאניעס ארים, וועלכען נירענבערג האט געהאלטען אין האנד. סאניע האט ווייטער גארנישט געענטפערט, נאר אומרוהיג זיך ארומגעקוקט אין אלע זייטען, אזוי ווי זי וואלט אימיצען געזוכט.

— זוכסטו אימיצען, סאניע, אדער פערפאלגט דיך ווער?

סאניע האט איצט זיך ערשט געכאפט אז זי פערראט זיך, און א מתן האט זי טאקע געזוכט ראלפ'ן. צי ער איז פערהאן ערגעץ אין דער נאהענט, צי ער וועט זי ווירקליך קענען בעשיצען ווען ס'וועט בויטיג זיין. זי האט איהם אין ערגעץ נישט געזעהען, ווייל ראלף האט זיך געהאלטען אזוי, אז מען זאל איהם נישט קענען בעמערקען.

נירענבערג האט סאניעס אויפפיהרען זיך, אנגעהויבען נישט געפעלען צו ווערען, עפעס צופיל נאכגיביג איז זי געווען צו איהם נאך דעם אלעם וואס איז צווישען זיי געשעהען, ער האט צו גוט געקענט די פסיכאלאגיע פון פרויען כדי צו גלויבען, אז סאניע איז מיטאמאל אזוי צוגעבונדען געווארען צו איהם. ער האט ביי איהר נישט אנגעזעהען קיין נויט, כדי צו גלויבע (או) זי טוט דאס אויך בויט, זי טוט צוליב הונגער, דעם ביטערן נירענבערג איז דעריבער איינגעפאלען א געדאנק צו זיין פארזיכטיג און איבריגענס האט נירענבערג געטראכט, איז סאניע עפעס צופיל חבר מיט דעם דעטעקטיוו מיינעם.

— אהא, ברידע'לעך, איז נירענבערג ארורכגעפלויגען דורך די געדאנקען, מ'דארף אייך האבען אויפ'ן אויג. און מ'דארף עפעס זיך דערוויסען פון סאניען, מ'דארף ענדערען די טאקטיק און זיך נישט לאזען פיהרען אין זאק אריין. איבריגענס האט סיי ווי סיי נירענבערג בעשלאסען צו ענדערען זיין טאקטיק נאכדעם ווי די נעכטיגע באנדיטען האבען ביי איהם צוגענומען דעם פארטפעל מיט וויכטיגע דאקומענטען, וועלכע וואלטען איהם געקענט אין געוויסע פאלען קאמפראמיטירען.

ביידע זענען געגאנגען שטילשווייגענד ביז סאניע איז פערמיאוסט געווארען דאס שפיל און זי האט געזאגט:

—וואוהין געהען מיר איצט?

— צו מיר אהיים, טייבעלע, צו מיר.

— ניין, איך וויל נישט, איך האב מורא, איך וועל נישט געהן.

— וואס האסטו מורא, דו ביזט דאך מיינע אויף שטענדיג, איך וועל דאך מיט דיר אוועקפאהרען פון דאנען, מיר וועלען דאך זיין אייביג צוזאמען.

— הערט אויף מיט מיר צו רעדען וועגען דעם אויפ'ן גאס, איך וויל וועגען דעם נישט הערען, איך וועל אייך לאזען שטעהן או[ן] וועקגעהן.

— ניין, דו וועסט נישט אוועקגעהן, איך וועל דיך מעהר נישט אפלאזען פון מיר. ניין, נישט אוועקגעהן, איך בעט דיך, מארגען פאהרען מיר שוין אוועק.

סאניע האט זיך ווידער אינסטינקטיוו אומגעקוקט אין אלע זייטען, זי האט געזוכט איהר בעשיצער.

נירענבערג האט געמאכט דעם אנשטעל אזוי ווי ער וואלט נישט בעמערקט סאניעס בעוועגונג. אבער פאר איהם איז שוין געווארען קלאר, אז אימיצער שפיאנירט איהם און סאניעס בעוועגונגען זענען נאר צוליב דעם, כדי זיך צו איבערצייגען אויב יענער איז נישט פערשוואונדען געווארען.

— איך פערשטעה שוין אויסגעצייכענט די געשיכטע מיט די באנדיטען, האט ער זיך געטראכט. ס'איז מיר אלץ קלאר. יא, ס'איז אמת, וואס מיין חברה זאגט, אז איך האב א גוטען „ניוך" איך האב זיי דערשמעקט. ער האט איצט בעשלאסען צו האנדלען זעהר פארזיכטיג, כדי צו קענען אפשלאגען יעדען אנגריף וואס וועט אויף איהם געמאכט ווערען, כדי נישט אריינצוטרעטען אין דער נעץ וואס ווערט פאר איהם פונאנדערגעשפרייט.

— איבריגענס האט נירענבערג געזאגט, וועל איך דיך נישט צווינגען, אויב דו ווילסט נישט געהן צו מיר אין שטוב דארף מען נישט. איך וועל שוין טון וואס דו וועסט הייסען. אלזא זאג איצט דו, וואוהין געהען מיר איצט.

— אמליבסטען וואלט איך וועלען אוועקגעהן אינגאנצען, איך וואלט געוואלט אז איהר זאלט אוועקגעהן פון מיר. לאזט מיך, וואס ווילט איהר פון מיר אלע, וואס האב איך אייך פארא שלעכטס געטון.

— בערוהיג זיך סאניע, קום אריין אין א לאקאל מיר וועלען דארט זיצען א שעה און דו וועסט זיך בערוהיגען.

סאניע האט זיך דערמאהנט אז דער דעטעקטיוו האט איהר אנגעזאגט אז זי דארף נישט מורא האבען צו געהען מיט נירענבערג'ן, אין אנ'עפענטליכען לאקאל און זי איז אריין מיט נירענבערג'ן אין אנ'ערשטקלאסיגער צוקערניע אויף פיעטריקאווער גאס.

(פארטזעצונג קומט).

זיכערע הילף און א רפואה

אהז א אפעראציע, אן בלוט, אהז א מעסער און אהן בלוט-פערגיסונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויסערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, וייל דער ווינקעל-בראך ווערט גרויס אווי ווי א מענשען-קאפ, ערער אווי ווי א וואסער-קאן און עס פאלט אריין אין דעם כוס און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטערבליך. ספעציעל גימנאסטיק הייל-באנדאזשען אויסגעצייכענט נאך דורך גרויסע פראפעסארען מיט מיינע בעהאנדלונג און פון דייטשען פראפעסאר דאקטאר בראכורטאינג בעשטיגען זיכער דעם שמערצען און געפעהרליכסטען ברוך. אויך פאר הויקערס לייטמונגען מיט הייל-גארסעטען און שטראפען פאר פערקרומטע פוס און פלאטס-פוס ספעציעלע אונלעגען אין די שיך. קונסטליכע גומענע פיס און הענד, גומענע זאקען פאר די גראסע קראנקע אדערן. עמפפאנגט פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אוונט.

ארטאפעדישע אנשטאלט

Specialist J. RAPAPORT Ortoped von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10, tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אומ-בעדינגט נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזי-טעטס-פראפעסארען: פרייס. ד״ר באראנטש, פראפ. דר. י. מא-רישלער, פראפ. ד״ר בר. קיפלאנאווסקי און אויך אנדערע.

מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.

דערמיט דריק איך אויס מיין עפענטליכע דאנקבארקייט דעם ה׳ די-רעקטאר י. ראפאפארט, ארטאפעד, וואו־נהאפט אין לאדז וואלטשאנ-סקא 10, פאר אפראטעוויען מיך פון מיין צוליב שווערע רופטור-קראנקהייטען. דער פערלעגנטער באנדאזש פון זיין מטאדע פערהיט מיך איצט פון רופטור-ווערמאגנע. דער ה׳ דירעקטאר האט נישט אפגעלאזט זיינע וועגער אפילו דא-מאלס, ווען אלע האבען שוין געצווייפעלט אין מיין לעבען און פאר די דאזיגע איבערגעגעבענהייט דאנק איך איהם הארציג.

Boruch Mallerman.

אויטאגענישע שווייסונגען
מעטאל-בעארבייטונגען
שלאסעריי-ארבייטען
מאשינען-טיילען
ציהרם אויס ביליג

J. REDER, Łódź
קאנסטאנטינער 11/13
(רוג זאכאדניא)

א קאסע-שראנק
געלעגענהייטליך ביליג צו פערקויפן.
די אדרעס צו ערפאהרען אין אדמיניסטר. פון דער צייטונג.
3609

ווי כטיג פאר שאכטעלמאכער און שוסטער-צודאטן-געוועלבער

איך בעזיץ א גרויסען אויסוואהל פון ווייסע, ברוינע און רייבשליף

ריעקער

ווי אויך פאר פאסט-פאקעטען אינלענדישע און אויסלענדישע צו קאנקורענץ-פרייזע!

Hurtowy Skład Papieru i Tektury
J. M. LIPIŃSKI
Łódź, ul. Zachodnia 59.

בעקאנטמאכונג

דערמיט מאכען מיר עפענטליך בעקאנט, אז קיין שום פארשריפט-פערבאט אין שייכות מיט׳ן פערקויף פון עקסטראקט פון אונזערער אויס-ארבייטונג, איז נישטא.

מיט אכטונג

„PROSPERITÈ"
Sp. z ogr. odp.
Łódź, ul. Leszno 22,
tel. 191-51. 2509

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע

אנדזשעיא 5, טעל. 159-40

נעמט אן פון 8–11 און פון 5–9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9–1 פארם.
בעזונדערע ווארטע-זאל פאר פרויען.

קינא-טעאטער ZACHĘTA

26 זגערזשער 26

היינט און וייטערע טעג!
גרויסער דאפעלטער שלאגער-פראגראם!

Dr. MASSENA

אין דער הויפטראלע: **MICHEL VERBY**

אמאן געגען אייגענעם ווילן

די פראכטפולסטע קאמעדיע פון אלע צייטען.

אין דער הויפטראלע: **MONTY BANKS**

אכטונג, זומער-סעזאן! אנהויב פון די סעאנסען: אין געוו. טעג 5.30 נאכמ. שבת, זונטאג 3 א זייגער בייטאג
דער זאל ווערט מעכאניש ווענטילירט

אכטונג, ווירטינס און ווירטסלייט!

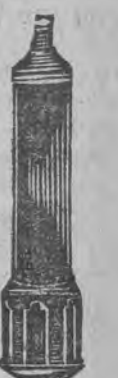

אין מיין לאנג-עקזיסטירענדען בלעכער-ווערקשטאט ווערט פערקויפט אויף די בעסטע בעדינגונגען פערשידענע בלעך-אויסארבייטונגען

אלערליי וואנעס מיט און אהז אייוועז

בעליעס מיט האלצערנע בארעסס און שפינען, וואש-ברעטער פון שטארקן צינק, וואש-קעסלען פון פערצינקטען בלעך, אויך דאך-ארבייטען, דעקעריי, בלעך-פאפע, ארנאמענט-ארבייט, גע-פרעסטע און געשטאנצטע ווענטילאציעס פאר קאנאליזאציע-פורמען.

אלעס ווערט פינקטליך, געוויסענהאפט און שנעל אויסגעפערטיגט.

Ch. M. JOSKOWICZ, Łódź, Gdańska 92.

100% געזיכערטע פרעזערוואטיווע!

Gum . . . . ?!

גיבן אייך די מעגליכקייט צו איבערצייגען זיך וועגן דער אויסגעצייכנטקייט פון די פרעזערוואטיוון „ULTRA" דעם 25 ד. ח. ועט זיך בעווייזען אנ׳אנאנס און בעם אבגעגעבען דעמזעלבען וועלען די בעטרעפענדע לאגערן אייך ארויסגעבען 1 פרעזערוואטיוו „ULTRA" בחנם!

וואנעס

— ווי אויך —

קינדער-וואנעס

בעקומט איהר נור אין דער בלעכעריי-ווערקשטעל

„ZGODA"

לאדז, צעגעלניאנא 2, טעל. 134-51 (עק פעטריק.)
בעמ.: וואנעס ווערען אויך אויסגעבארגט אויף זומער-וואוינונגען

לעטשניצע

פון דאקטוירים ספעציאליסטען

רענטגען-אינסטיטוט און ערצליך-דענטיסטישער קאבינעט

זגערזשער 17, טעל. 116-33

ד״ר גאלדשטיין-פאלאק אויגען-קראנקה. פון 1–2
ד״ר ווינבערג אינערן, הערץ און לונגען פון 1–2 און פון 6–7
ד״ר יוסטמאן נערווען-קראנקה. פון 12–2
ד״ר סטופעל רענטגען פון 12–2 און 4–6
ד״ר פאפיערני פרויען- און געבורט-הילף פון 11½–1
ד״ר מאנטאר כירורגישע קראנקה. פון 5–6
ד״ר ראקאווסקי נאז, האלז און אוירען-קר פון 10–11, 2–3 און פון 6–7
ד״ר ראזענצווייג קינדער-קראנקהייטען פון 11–12 און פון 4–5
ד״ר רוזשאנער הויט- און געשלעכטס-קר. פון 1–2
נ. ראזעס צאהן-ארצט פון 9–1
א. גראדזענטשיק צאהן-ארצט פון 3–7

צאהן-פונדאמענטירונג, בעלייכטונגען, קראנקען, מאסטען א.א.וו. ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען א רענטגען-אינסטיטוט. — היילונג פון הויט-קראנקהייטען פון קאפ (פארך) מיט רענטגען-שטראלען, פאר בעשטראלונג און דורכלייכטונג, קווארץ-לאמפען, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע

אלע מעגליכע אנאליזען.

אימפונגען נעגען שפרלאך (שקארלאטין).
די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג.
וויזיטע איז שטאט.

אב׳ארט

צו שלאפען

פאר 2 אנשטענדיגע יונגעלייט, איז אבצוגעבען.
צו ערפאהרען
פיעטריקאווער 33,
אין 2-טען הויף, פארטער.

א יונגעל

ווערט געזוכט.

צו ערפאהרען
שענקיעוויטשא 26

Dr. med.
W. Eychner

גינעקאלאג-אקושער
זגערזשער 11
טעלעפאן 72–134
נעמט אן פון 2–3 נאכמ.
און פון 7½–9 אוונט.

Dr. Z. Rakowski

פאר אוירען-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקהייטע
קאנסטאנטינער 9 טעלעפאן 127-81
פערעכשטונגרען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10 — 11 און פון 3—5

ביליגער אויספערקויף
פון פערש. אלפאנענע
מארינארקעס
ביי חיים מענדראווסקי
אנראדאווא 8,
טעל. 202-28.
3608

אב׳ארט
צו שלאפען
קענען בעקומען צוויי אינ-טעליגענטע פריילייגס. די אדרעס צו ערפאהרען אין אדמיניסטר.
3609

א קעטלערקע
ווערט פון זאפארט גע-זוכט אויף א 22-גער מאשין ביי זיסע,
קאמיענא 4.
3606

DR. MED.
Haltrecht
ספעצ.-ארצט פאר הויט און געשלעכטס-קראנקה.,
נעמט אן פון 8—10 פריה
און פון 6 ביז 8.30 אוו.
זונטאג פון 9 ביז 12 בייטאג.
פיעטריקאווער 10
נעמט אן אין לעטשניצע
סאניטאס Śródmiejska 8
פון 1230 ביז 130 נאכמ.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

זאוואדזקא 1.

נאר פאר ווענערישע הויט-קראנקה. און מענער-שוואכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא-לאגישע און נערווען-קראנקהייטען. קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט ראסמעטיק.

— — טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אוונד. — —
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ. נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
— בעזונדערע ווארטע-צימער פאר פרויען —

וויזיט 3 זל.

DR. MED.
L. Pikielny
אוראלאג
ספעציאל-ארצט פאר נירן, בלאז און אורין-קראנקה.
NAWROT 8, tel. 2,19-90
נעהמט אן פון 4–7 אוונד.

Dr. MED. H. LUBICZ

ספ. פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנק.
צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעל. 142-13
עמפפאנגס-שעה׳ן 8–10, 12–2, און 5–8, זונטאג און יו״ט 9–1, פאר דאמען בעזונדערע ווארטע-זאל.

יעדער איינציגער

האט זיך אי-בערצייגט, אז פאר

מעבעל

דיוואנעס, פעלצען, נייה-מאשינען, גארדעראבען או״וו צאהלט די העכסטע פרייזען

א. ווילצמאן שענקעוויטש 23

טעלעפאן 191-00.

ביי מיר איז שטענדיג פערשידען גענוצטע מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

„SANATO"

כירורגיש-וועכנעריז-אנשטאלט

אגראראווא 10, טעל. 213-57

1-טע און 2-טע קלאס

גינעקאלאגיש-וועכנעריז-אבטיילונג

ד״ר מעד. ש. איינגער, ד״ר מעד. י. בוים, ד״ר מעד ריישלער-סוריאנסקא ד״ר מעד. וו. אייכנער

פרייז פון א געבורט

אין 2-טען קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיטלען

200 זל.

אויפזיכט איבערן קינד ד״ר מעד. י. פאלאסאוו. כירורגישע אבטיילונג פון ד״ר מעד. מ. פאנטאר עמפפאנגס-שעה׳ן פון 1 ביז 2 נאכמיטאג. אויגען-אבטיילונג פון ד״ר מעד. י. קראוש עמפפאנגס-שעה׳ן פון 11 ביז 12 נאכמיטאג.

אבאנעמענטס-פרייז: אין לאדז — 5 זל. א חודש מיט צושטעלען א היים; אויף דער פראווינץ 6 זל. א חודש אין אויסלאנד — 8 זל.
[illegible] אינזעראטען און טערמינען [illegible]
[illegible]

אנאנסען-פרייז: פאר׳ן טעקסט — 18 גר. [illegible] און ערב יו״ט — 24 גר. אין דער זייט 8 [illegible]
אין טעקסט — 40 . . . 4 . . . 60 —
נאכ׳ן טעקסט — 12 . . . 8 . . . 18 —
[illegible] דער שטעט 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 22.